

«نقد و بررسی دادرسی فوری در حقوق انگلیس»

سید فضل ا. موسوی*

دانشیار گروه حقوق عمومی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران

سید مهدی موسوی

دانش آموخته کارشناسی ارشد حقوق خصوصی دانشگاه آزاد واحد تهران مرکزی

(تاریخ دریافت: ۱۳۸۷/۷/۲۳ - تاریخ تصویب: ۱۳۸۷/۸/۱۸)

چکیده:

ضرورت احقاق حق بر کسی پوشیده نیست. اگرچه قانون‌گذار امکان طرح دعوا را برای همه افراد فراهم کرده است ولی در برخی موارد به جهت فوریت امری، رسیدگی بر اساس تشریفات متداول دادرسی ممکن است به زوال حق خواهان یا بی اثر و غیر قابل اجرا شدن حکم نهایی دعوا منتهی شود. این مسئله ضرورت و اهمیت وجود تاسیسی تحت عنوان دادرسی فوری را به خوبی نشان می‌دهد. دادرسی فوری به جهت اهمیت آن باید مورد توجه و بررسی و تحلیل دقیق قرار گیرد زیرا علاوه بر اینکه نقشی مهم در ارتباط با حفظ حقوق خواهان دارد، ممکن است در مواردی به حقوق خواننده آسیب جدی وارد سازد. در این مقاله سعی شده است تا به بررسی و نقد «قرار انسداد» به عنوان مصداق دادرسی فوری در حقوق انگلیس پرداخته شود. خصوصاً اینکه این تاسیس حقوق انگلیس تأثیرات زیاد بر حقوق کشورهای عضو اتحادیه اروپا و کشورهای مشترک المنافع (کشورهای پیرو نظام حقوقی انگلستان) داشته است.

واژگان کلیدی:

قرار انسداد- دادرسی فوری- خواهان- خواننده- اشخاص ثالث.

* مسئول مقاله

فاکس: ۶۶۴۰۹۵۹۵

برای اطلاع از دیگر مقالات منتشر شده از این نویسنده در همین مجله، به صفحه پایانی این مقاله نگاه کنید.

مقدمه

قرن‌های ۲۰ و ۲۱، قرون فناوری اطلاعات و زندگی ماشینی خوانده شده‌اند. انسان‌ها ارزش وقت را هیچ‌گاه به خوبی امروز درک نکرده بوده‌اند. در دنیایی زندگی می‌کنیم که پیشرفت‌های یک قرن اخیر آن برابر با کل دانش بشری تا به امروز است. این سرعت فزاینده در توسعه دانش و اجتماع، زندگی عادی انسان‌ها را تحت تاثیر قرار داده است. گاه در زندگی روزمره و عادی، مسائلی پیش می‌آید که برای حل و فصل آنها، افراد ناگزیر از رجوع به محاکم دادگستری می‌باشند. سیر فزاینده دادخواست‌ها و انباشت پرونده‌های متعدد در دادگاه‌ها، قانون‌گذار را وادار به چاره‌اندیشی در این مسئله کرده است. مهم‌ترین و نخستین هدف دادرسی در دعاوی بین اشخاص، احقاق حق و رفع تجاوز از حقوق تضییع شده افراد بر اساس موازین حقوقی و عدالت و انصاف است. پیچ و تاب تشریفات دادگستری که مستلزم صرف وقت، دقت و حوصله بسیار است سبب کندی روند رسیدگی در دادگستری می‌شود و گاه خواسته خواهان بقدری حاد و حیاتی است که عامل زمان که در جای خود وسیله نظم بخشیدن به امور و خصیصه طبیعی روند محاکمات است، نقش منفی و مخرب می‌یابد و حکم صادر شده غیر قابل اجرا می‌گردد. بر همین اساس، وجود تاسیسی تحت عنوان دادرسی فوری ضرورت می‌یابد. در حال حاضر، دادرسی فوری تقریباً در همه نظام‌های حقوقی جهان به عنوان یکی از اصلی‌ترین محورهای آیین دادرسی مدنی پذیرفته شده است. هدف این مقاله بررسی و تبیین «قرار انسداد» (Freezing order) به عنوان یکی از مهم‌ترین تاسیسی‌های آیین دادرسی مدنی در حقوق انگلستان است و در عین حال در صدد یافتن ایرادات قانونی و اجرایی تاسیس مزبور در نظام حقوقی انگلستان و ارائه راه‌حل‌های پیشنهادی برای رفع آنها می‌باشد.

۱. تاریخچه دادرسی فوری در حقوق انگلستان

در انگلستان تا پیش از سال ۱۹۷۵، حقوق کامن لا مقرر می‌داشت که دادگاه نمی‌تواند پیش از صدور حکم برای خواننده در خصوص اموالش محدودیت ایجاد کند (Lister & Co. v. Stubbs (1890) 45 Ch. D.1). در سال ۱۹۷۵ دادگاه عالی (High Court) لندن به ریاست لرد «دنینگ» (Lord Denning) برای نخستین بار در قضیه «نیپون یوشن کایشا علیه کاراگئورگیس» (۱۹۷۵) (Nippon Yusen Kaisha v. Kara Georgis (1975) 1 W.L.R 1993 (CA)) از طریق صدور قرار (که متعاقباً به قرار «ماریوا» یا «ماریوا اینجانکشن» (Mariva injunction) معروف شد) نسبت به اعمال دادرسی فوری اقدام کرد. زیرا صدور آن را بسیار ضروری و مفید می‌دانست. مدتی بعد قرار مشابه در قضیه‌ای دیگر به نام «ماریوا کومپانیه را اس. ای. علیه اینترنت‌شنال بولک کریز لیمیتد»

Mariva Companiera S.A. V. International Bulk Carriers Ltd. (1975) 2 Lloyds Rep.) (۱۹۷۵) (CA) 599) توسط وی صادر شد و بر همین اساس قرار مزبور، قرار «ماریوا» نام گرفت. لرد دنینگ در قضیه «راسو ماریتیماس. ای. علیه پری ساهان» (۱۹۷۵) (Rasu Maritima S.A.v.) (Parisaahan [1975] QB 644, on p. 658) ضمن صدور قرار مشابه، الگویی را که در سال ۱۹۷۵ برای دادرسی فوری و صدور قرار ماریوا بکار گرفته بود تبیین و بر آن تاکید کرد. او با اشاره به عرف سابق شهر لندن به انتقادات وارد شده پاسخ داد. این عرف تا اواسط قرن ۱۹ میلادی وجود داشت و پس از سال ۱۸۸۱ به طور کامل از بین رفت (Pulling, 1897, pp. 187-192) زیرا «ماینر کورت» (Mayor's Court) آن را ممنوع کرد و مقرر داشت که دادگاه نمی‌تواند قرار صادر نماید و به استناد آن بدهکار را از تصرف مشروع در اموالش منع کند (James L.J. in Robinson v. Pickering (1881) 16 Ch.D, on pp.660-661). لرد دنینگ معتقد بود کاری که وی انجام داده است، صرفاً احیای یک نهاد حقوقی کهن می باشد (Mariva Companiera S.A. v. International Bulk Carriers Ltd. (1975) 2 Lloyds Rep. 599 (CA) , at p.641). لرد دنینگ ایجاد این نهاد را یکی از تأثیرگذارترین و مهم‌ترین اصلاحات خود در نظام حقوقی انگلیس برشمرد. وی در مورد قرار انسداد اظهار داشته است: «این تاسیس اصلی‌ترین بخش از اصلاحات حقوقی در زمان من می‌باشد» (Lord Denning, 1980, p.86). تأثیر قرار انسداد به حدی بوده که حتی مصوبه شماره ۲۰۰۴/۴۸ پارلمان اتحادیه اروپا (European Parliament and Council Directive 2004/48) در خصوص قرارهای ناظر بر توقیف و انسداد اموال تا حد زیاد از قواعد مربوط به قرار انسداد در حقوق انگلیس الگو گرفته است (E. Keller, C. Plassmann, A. Von Falk, 2003, p.21). قوه مقننه انگلیس به جهت نظام‌مند کردن بیشتر قواعد مربوط به دادرسی فوری و قرار ماریوا، در «قانون آیین دادرسی مدنی» (Civil Procedure Rules Act (1998)) مصوب ۱۹۹۸، دادرسی فوری را تبیین و در برخی از مقررات مربوط به قرار مزبور از حیث شکلی و ماهوی تغییراتی اعمال کرد و در حال حاضر مقررات مربوط به این قرار در بخش ۲۵ این قانون تحت عنوان «Freezing order» یا «قرار انسداد» ذکر شده است.

۲. مفهوم دادرسی فوری و «قرار انسداد» در حقوق انگلیس

تنها مصداق دادرسی فوری در حقوق انگلیس «قرار انسداد» است. در حقوق انگلیس تأسیسی تحت عنوان دادرسی فوری به معنای عام وجود ندارد. البته در برخی از کشورهای پیرو نظام حقوقی «کامن لا» مثل آمریکا دادرسی فوری تعریف شده است (Speedy trail). اهداف اصلی قرار انسداد عبارتند از: ۱- تأمین و تضمین پیش رفتن روند دادرسی‌های حقوقی به نحو مطلوب از طریق حصول اطمینان نسبت به این مسئله که آراء صادر شده قابلیت اجرا

داشته باشند. ۲- منع فوری خواننده از جابجایی دارایی‌های خود از حوزه قضایی دادگاه یا واگذاری و انتقال آنها در محدوده حوزه قضایی به نحوی که سبب بی اثر شدن دادرسی و عدم دستیابی به عدالت و احقاق حقوق خواهان نشود. به عبارت دیگر، قرار انسداد یک قرار خاص است که حسب تشخیص دادگاه، حداقل یکی از دو نتیجه مفید زیر را برای خواهان در پی دارد: اولاً دارایی خواننده را پیش از شروع دادرسی یا صدور حکم به طور فوری توقیف می‌کند؛ ثانیاً خواننده را از جابجایی یا انتقال دارایی‌های خود به خارج از حوزه قضایی دادگاه منع می‌کند. یعنی هدف قرار انسداد این است که اموال خواننده را در مالکیت و تصرف وی نگاه دارد و مانع از خروج آنها از مالکیت و تصرف خواننده یا انتقال آنها از حوزه قضایی دادگاه شود تا در صورت پیروزی خواهان، وی بتواند در صورت امکان و با رعایت موارد قانونی از محل این اموال خواسته خود را استرداد کند و بدین طریق از خواهان حمایت شده و عدالت محقق شود. در واقع، قرار انسداد نوعی شیوه جبران خسارت استثنایی است و استثنایی بر این قاعده کلی به شمار می‌رود که: «پیش از صدور حکم نمی‌توان نسبت به اجرای آن اقدام نمود» (No execution before judgment". See, Lister & Co. v. Stubbs (1890) 45 Ch.D.1). قرار انسداد عبارت است از یک دستور قضایی با اثر فوری که خواننده را از جابجایی اموال خود از حوزه قضایی دادگاه، جابجایی برخی از اموال خاص و منتقل کردن اموال قبل از شروع دادرسی یا قبل از صدور حکم منع می‌کند. هر گاه که یک خطر و نگرانی حقیقی وجود داشته باشد مبنی بر اینکه اموال در معرض جابجایی توسط خواننده هستند و این جابجایی نیز به صورتی است که اموال به خارج از حوزه قضایی دادگاه منتقل خواهند شد، یک قرار انسداد امکان صدور می‌یابد. البته ذکر این نکته ضروری است که هدف قرار انسداد اعطای یک وثیقه به خواهان (Jackson v. Sterling Industries Ltd (1987) 162 CLR. at page.612) یا وسیله‌ای برای اعمال فشار به خواننده نیست (Camdex International Ltd. v. Bank of Zambia (No.2) (1998) (CA) 714 CLC) و هیچ‌گونه حق عینی در اموال موضوع قرار انسداد برای خواهان به ارمغان نمی‌آورد (Cretanor Maritime Co. Ltd. v. Irish Marine Management Ltd. (1978) 1 WLR. 966). بلکه هدف اصلی آن توقیف فوری اموال خواننده به درخواست خواهان است آنهم در مواردی که یک خطر حقیقی و اساسی مبنی بر اینکه خواننده اموال خود را از حوزه قضایی دادگاه خارج خواهد کرد، وجود داشته باشد. در خصوص تمامی ادعاهای مالی امکان درخواست برای صدور قرار انسداد وجود دارد (Richard, Aird, 2002, Vol.51, No.1, p.11). صدور این قرار به هیچ وجه به معنای ورود به ماهیت قضیه نیست و هیچ تأثیری در ماهیت قضیه ندارد. قرار انسداد وضعیت حقوقی دارایی‌های متعلق به خواننده را دگرگون نمی‌سازد و به ذینفع قرار هیچ‌گونه حق عینی در مورد دارایی‌های توقیف شده خواننده اعطا نمی‌کند. همچنین در صورت

ورشکستگی بدهکار هیچ‌گونه حق تقدیمی برای ذینفع قرار ایجاد نمی‌کند (C.Kessedjian, 1998, p.7). شایان ذکر است که در ابتدای امر، قرار انسداد فقط در مورد خوانندگان خارجی صادر می‌شد ولی در حال حاضر در مورد خوانندگان انگلیسی نیز قابل صدور است (Barclay – Johnson v. Yuill (1981) WLR 1259).

۳. ماهیت «قرار انسداد»

به طور کلی در نظام حقوقی انگلستان، مبنای صدور همه انواع قرارها بر پایه «انصاف» (equity) استوار است و قرار انسداد نیز مانند سایر قرارها، مبتنی بر صلاحیت دادگاه‌ها در زمینه اعمال نمودن انصاف است (C. Kessedjian, op.cit., pp.7,8). در واقع، قرار انسداد نوعی ابزار منصفانه برای جبران خسارات احتمالی است که خواهان به احتمال قوی پس از خاتمه دادرسی نسبت به مطالبه آن محق شناخته خواهد شد و در صورت عدم صدور قرار، قابل دریافت از خواننده نخواهند بود و دادرسی در مقام عمل منجر به تحقق عدالت نخواهد گردید. قرار انسداد ماهیتاً امری مشروط است. بدین معنی که متقاضی صدور قرار در راستای متقاعد ساختن دادگاه برای صدور قرار باید علاوه بر اثبات وجود خطر در زمینه غیرقابل اجرا شدن حکم نهایی دعوا به جهت امکان جابجایی یا انتقال اموال خواننده، ثابت نماید که دارای بخت زیادی برای پیروزی در دعواست. به علاوه خواهان باید مزایای صدور قرار انسداد را نیز برای دادگاه ثابت کند و به عبارت دیگر دادگاه را متقاعد سازد که صدور قرار ضروری و مفید است (Ibid). همچنین خواهان باید دادگاه را متقاعد سازد که در این رابطه از استدلال‌های منطقی و محکم برخوردار است. شایان ذکر است که در بیشتر موارد (موارد رسیدگی اجمالی (summery judgment) مستثنی است. زیرا دادگاه راساً باور دارد که خواننده حتماً محکوم خواهد شد) و بنا به تشخیص دادگاه، صدور قرار منوط به این است که خواهان در خصوص جبران تمام خسارات ناشی از صدور قرار که ممکن است خواننده را متضرر سازد به دادگاه تعهد بدهد. به علاوه متقاضی دستور موقت باید با «پاکدستی» (Clean Hands) درخواست خود را به دادگاه ارائه کرده باشد (Kessedjian, op.cit.p.8). بدین معنی که متقاضی باید در ارتباط با مطرح کردن ادعای خود، با حسن نیت کامل، تمام حقیقت را به طور صحیح و بدون ابهام بیان کند و غیر از حقیقت نیز چیزی بیان نکند (Henry Campbell, 1983, p.130). قرار انسداد امری موقتی است زیرا تا وقتی منشا اثر است که دادگاه از وجود خطر و احتمال قوی پیروزی خواهان مطمئن باشد. در غیر این صورت، راساً یا پس از اعتراض خواننده (که از نظر دادگاه موجه باشد) از قرار رفع اثر خواهد کرد (R. N. Ough, M. Edenborough, 1998, p.93). صدور قرار انسداد به هیچ‌وجه با ماهیت قضیه ارتباط پیدا نمی‌کند و در ماهیت دعوا هیچ تأثیری بر جای

نمی‌گذارد. این قرار وضعیت حقوقی دارایی‌های متعلق به خواننده را دگرگون نمی‌سازد و به خواهان و متقاضی صدور قرار هیچ‌گونه حق عینی در مورد دارایی توقیف شده خواننده اعطا نمی‌کند. در عین حال در صورت ورشکستگی بدهکار نیز هیچ‌گونه حق تقدمی برای خواهان بوجود نمی‌آورد (Catherine Kessedjian, op. cit. p.7).

۴. موضوع دادرسی فوری در حقوق انگلیس

در بند یک بخش ۲۵ قانون آیین دادرسی مدنی (۱۹۹۸) تمام قرارهایی که دادگاه می‌تواند در جهت حمایت از خواهان خواه پیش از اقامه دعوا، خواه در حین اقامه دعوا و خواه پس از صدور حکم صادر کند، برشمرده شده است. در جزء (f) تصریح شده است که دادگاه می‌تواند به دو صورت قرار انسداد صادر کند: ۱- منع خواننده از معامله کردن اموال خود یا تصرف در آن اعم از اینکه در حوزه قضایی دادگاه قرار داشته باشند یا قرار نداشته باشند (توقیف اموال)؛ ۲- منع کردن خواننده از جابجایی یا واگذاری اموال متعلق به خود که در حوزه قضایی دادگاه قرار دارند (الزام به عدم انجام عمل). بر همین اساس، قرار انسداد به دو شکل صادر می‌شود. به عبارت دیگر، قرار انسداد ناظر بر توقیف اموال خواننده یا الزام وی به عدم انجام یک یا چند عمل است. در هر دو صورت اختیار دادگاه موسع است و محدودیتی در خصوص آن وجود ندارد. با توجه به اطلاق جزء (f) بند یک بخش ۲۵ قانون آیین دادرسی مدنی (۱۹۹۸) در خصوص کلمه اموال، کل دارایی خواننده به موجب قرار انسداد قابل توقیف است البته به شرطی که میزان خواسته دعوی خواهان بیشتر یا معادل آن باشد و یا اینکه میزان دارایی خواننده مشخص نباشد (Z Ltd. v. A-Z and AA-LL Ltd. [1982] QB 558, on p.577, Also see: Rahman). اگرچه در *Abu-Turki al Sudairy v. Prince Abdul bin Turki al Sudairy* (1980) 1 WLR 1268, 1269 (CA) (Taha) اگرچه در مواردی که نسبت به توقیف اموال (freezing assets) خواننده قرار انسداد صادر می‌شود، هر نوع مالی اعم از مادی (منقول و غیر منقول) و یا حقوق مالی قابل توقیف است و کلمه «اموال» (assets) از معنای موسعی (broad meaning) برخوردار است، ولی معمولاً دادگاه امر به توقیف حساب بانکی خواننده می‌نماید (www.waterloochambers.com/marevainjunctions.htm). همچنین در مواردی که دادگاه در صدد توقیف اموال خواننده است می‌تواند به اشخاص ثالثی که وجهی را به صورت ید امانی از جانب خواننده در اختیار دارند و یا وجهی را به او مقروض هستند امر کند که از عودت دادن و مسترد کردن آن به خواننده اجتناب کنند (A.S. Zuckermann, 1999, p.103). دادگاه می‌تواند به طور کلی یا جزئی خواننده را از واگذاری یا جابجایی و نقل و انتقال اموالش اعم از اینکه در حوزه قضایی انگلیس قرار گرفته باشند یا در خارج از آن واقع شده باشند، منع کند (Lawrence Collins, 1989, pp.1-3). گاهی قرار انسداد با هدف منع خواننده

از نابود کردن اموالش صادر می‌شود. نمونه بارز این امر در مواردی است که خوانندگان که سهامداران اصلی یک شرکت بدهکار هستند، درصددند تا در مجمع عمومی نسبت به واگذاری اموال شرکت با هدف کاهش دارایی و سرمایه شرکت بدهکار رای بدهند (Standard Chartered Bank v. Walker (1992) 1 WLR 561). به علاوه، این امکان وجود دارد که قرار انسداد برای جلوگیری از نابودی دلایل و مدارک دعوا توسط خواننده صادر شود. برای مثال در دعاوی مرتبط با نقض حقوق مالکیت معنوی، خواهان می‌تواند برای جلوگیری از نابودی نوارهایی که به طور غیرقانونی و غیرمجاز توسط خواننده تکثیر شده‌اند، از دادگاه تقاضای صدور قرار انسداد نماید (Campbell, McLachlan, Vol.36, No.3, 1987, p.669).

۵. مرجع صالح برای صدور «قرار انسداد»

در حقوق انگلیس قاعده کلی این است که درخواست صدور قرار انسداد باید به دادگاهی که دعوا در آن اقامه شده است ارائه شود (Civil Procedure Rules Act (1998), s.23.2(1)). اگر متقاضی، خواستار صدور قرار انسداد پیش از طرح دعوا باشد، درخواست صدور قرار باید از دادگاهی به عمل آید که برای رسیدگی به دعوا صلاحیت دارد مگر اینکه دلیل موجه برای ارائه درخواست به دادگاه دیگری وجود داشته باشد (Civil Procedure Rules Act (1998), s.23.2(4)). اگر دعوا در دادگاهی طرح شده ولی پس از آن، پرونده برای رسیدگی به دادگاه دیگری واگذار شده باشد، درخواست صدور قرار انسداد باید به دادگاهی ارائه گردد که پرونده به آن واگذار شده است (Civil Procedure Rules Act (1998), s.23.2(2)). اگر درخواست صدور قرار انسداد در مرحله اجرای حکم تقاضا شود، درخواست باید به دادگاهی که حکم را اجرا می‌کند، ارائه شود مگر اینکه دادگاه ملزم به اجرای دستورالعمل خاصی در این خصوص شده باشد (Civil Procedure Rules Act (1998), s.23.2(5)). اگر دعوا در دادگاه بدوی در حال رسیدگی باشد و صدور قرار انسداد لازم آید، پرونده باید برای صدور قرار به دادگاه عالی (High Court) ارسال گردد. در این صورت، دادگاه عالی می‌تواند راساً نسبت به صدور قرار اقدام نماید یا اینکه در صورت صلاحدید اختیار صدور قرار را به دادگاه بدوی تفویض نماید (S.M.Gerlis, P.Loghlin, 2001, p.228). اگر قضیه در دادگاه عالی مطرح باشد، قضاتی که دارای عنوان «MASTER» (رئیس شعبات اصلی (Chamber)) یا «District Judge» (رئیس شعبات محلی (District Registries)) هستند می‌توانند قرار انسداد صادر نمایند (Practice Direction of Section 25 of the Civil Procedure Rules Act (1998), s.1.2). اگر قضیه در دادگاه دیگری مطرح باشد، قضات آن دادگاه در خصوص آن قضیه خاص، به طور موردی و با اذن دادگاه عالی حق صدور قرار انسداد دارند (Practice Direction of Section 25 of the Civil Procedure Rules Act (1998), s.1.3). دادگاه عالی دارای سه زیرمجموعه اصلی است: ۱- کمیته قضایی مجلس اعیان (House of

High Court of) (Lords)؛ ۲- دادگاه استیناف (Court of Appeal)؛ ۳- دادگاه عالی عدالت (Justice) (شامل: دادگاه ملکه (Queen's Bench Division)، دادگاه خانواده (Family Court) و دادگاه چانسرری (Chancery Division)).

قضیه «دی سیس کینا» این قاعده مضیق را در برداشت که صدور قرار انسداد فقط توسط دادگاه و در رابطه با یک دعوا امکان‌پذیر است (D.A. Redfern, 1995, Vol.30, p.71). قسمت دوم این قاعده به شدت مورد ایراد و تغییر قرار گرفته است به نحوی که در حال حاضر امکان صدور قرار انسداد در رابطه با موضوع داورری‌ها (اعم از اینکه محل داورری در داخل حوزه قضایی انگلیس باشد یا نباشد) میسر شده است (C.E. Pew, R.M. Jarvis, 1990, Vol.7, p.31 ; L.F. Ebb, 1995, Vol.7, p.9 ; D.L. Zicherman, , 1989, Vol.50, p.667; D. Westin, P. Chrocziel, 1990, vol.28, p.723; D. Shenton, W. Kuhn, 1987; W.L. Craige, W.W. Park, J. Paulsson, 1990, pp.24-27). در قضیه «چانل تانل گروپ لیمیتد علیه بالفور بیٹی کانستراکشن لیمیتد» (۱۹۹۳) (Channel Tunnel Group Ltd. v. Balfour Beatty Construction Ltd. (1993) AC 334 (HL)) کمیته قضایی مجلس اعیان رای داد که هرگاه یک داورری بر اساس «قانون داورری» (۱۹۷۵) (Arbitration Act (1975), c.3, s.1(1)) مرتبط با یک دعوا باشد، دادگاه می‌تواند حتی در مواردی که داورری در خارج از حوزه قضایی انگلیس صورت می‌پذیرد نسبت به صدور قرار انسداد در رابطه با موضوع داورری اقدام نماید. به علاوه این قضیه مقرر می‌دارد که اگرچه در چنین مواردی وجود یک دعوا و اختلاف برای صدور قرار انسداد ضروری است (Veracruz Transportation Inc. v. V.C. Shipping Co. and Den Norske Bank A/S (1992) 1 Lloyds Rep. Siporex Trade S.A. v. Comdel Commodities Ltd. (1986) 2 Lloyds Rep. 428 at p. 353 (CA); ; 436; Qingdao Ocean Shipping Co. v. Grace Shipping Establishment (the Xing Su Hai) (1995) 2 Lloyds Rep. 15, at p. 25 ولی ضرورتی ندارد که موضوع دعوا در داخل حوزه قضایی انگلیس باشد (Channel Tunnel Group Ltd. v. Balfour Beatty Construction Ltd. (1993) AC 334 (HL), Lord Browne-J. Sharpe, Wilkinson at pp. 342-343 and Lord Mustill at p. 362). در هر صورت این امر منوط به آن است که این اقدام دادگاه به طور بالقوه انصاف را تقویت نماید (Goldrein, K.H.P. Wilkinson, 1991, p. 92; D.M. McAlister, 1987, p.147 1992, p. 112; I.S. هر حال همان‌طور که ذکر شد، طبق حقوق انگلیس و بر اساس قضیه «دی سیس کینا»، صدور قرار انسداد فقط در صلاحیت دادگاه صالح است و لذا صدور قرار مزبور توسط داور ممکن نیست.

۶. نحوه تقاضای «قرار انسداد»

طبق بند ۳ بخش ۲۵ قانون آیین دادرسی مدنی (۱۹۹۸)، به طور کلی برای تقاضای صدور قرار انسداد ارائه درخواست کفایت می‌کند. در بخش ۲۳ قانون مزبور، شرایط درخواست ذکر

شده است. طبق قانون آیین دادرسی مدنی (۱۹۹۸)، یک درخواست عبارت است از سندی که خواهان در ضمن آن قصد خود برای تقاضای صدور یک قرار را به دادگاه ابراز می‌کند (Civil Procedure Rules Act (1998), s.23.1). درخواست صدور قرار انسداد را قبل از اقامه دعوا، ضمن اقامه دعوا، حین رسیدگی به دعوا و ضمن صدور حکم می‌توان به دادگاه تقدیم کرد (Civil Procedure Rules Act (1998), s.25.2(1)). اگرچه به طور کلی امکان درخواست صدور قرار انسداد، پیش از اقامه دعوا و پس از طرح آن امکانپذیر است ولی درخواست صدور قرار انسداد پیش از اقامه دعوا تنها در صورتی ممکن است که این امر ضروری بوده یا اینکه دستیابی به عدالت چنین اقتضایی داشته باشد (S.M.Gerlis, P.Loghlin, op.cit., p.226). خواهان پیش از ارائه درخواست صدور قرار انسداد به دادگاه باید قصد خود مبنی بر تمایل برای درخواست صدور قرار را طی سندی مکتوب (application note) به صورت حضوری یا از طریق پست و غیر آن به دادگاه اعلام کند (Civil Procedure Rules Act (1998), s.23.3(1)); (s.2.3(1)). سند مزبور باید دربرگیرنده مشخصات کامل متقاضی و نشانی او، عنوان قرار مورد درخواست و شرح مختصری از دلیل یا دلایل درخواست صدور قرار باشد (Civil Procedure Rules Act (1998), s.23.6). سپس متقاضی باید برای صدور قرار انسداد، ضمن یک درخواست مستندات خود در زمینه ضرورت و فواید صدور قرار را به همراه مستندات خود در خصوص اثبات خطر جابجایی یا نقل و انتقال اموال خوانده به دادگاه ارائه نماید مگر اینکه دادگاه ارائه مستندات را لازم نداند (Civil Procedure Rules Act (1998), s.25.3(2)). درخواست صدور قرار انسداد باید همواره منضم به دلایل متقاضی باشد (Civil Procedure Rules Act (1998), s.23). از جمله مواردی که باید به عنوان دلیل همواره ضمیمه درخواست باشد، شهادتنامه‌ای (affidavit) در خصوص صحت ادعای خواهان در رابطه با صدور قرار و نیز حقایقی است که به عنوان دلیل توسط وی ابراز می‌شود. در مواردی که صدور قرار به صورت غیابی (ex parte without) (notice to the defendant) درخواست می‌شود، خواهان باید علاوه بر موارد فوق، علت درخواست خود برای صدور غیابی قرار را نیز ضمیمه کند (Civil Procedure Rules Act (1998), s.25.3). در هر حال نخستین چیزی که لازمه ارائه درخواست صدور قرار انسداد می‌باشد، اینست که متقاضی باید با «دستان تمیز» یا «پاک دستی» (clean hand) خواستار صدور قرار شده باشد (Catherin Kessedjian, op.cit. p.8). در خصوص قرار انسداد رعایت اصول انصاف اقتضاء می‌کند که خواهان با «حسن نیت» (good faith) کامل، تمام دلایل خود را با صداقت کامل و بر اساس حقیقت به دادگاه ارائه نماید و همه حقایق و اوضاع و احوال مربوط به آن را که دانستن آنها توسط قاضی ضروری است به طور صریح و بدون ابهام به دادگاه اعلام کند (duty of disclosure). ادعای خواهان باید مبتنی بر یک «حق صریح» (clear right) و «از قوت و مبنای

لازم برخوردار باشد) (good arguable case; indisputable case; strong prima facie case). بدین معنی که امکان اثبات ادعای خواهان به میزان زیادی محتمل باشد (Rasu Maritima S.A.V. (Parisaahan [1975] QB 644). در مرحله بعد خواهان باید «دلایل و مستندات محکم و مسلم» (very strong evidence) خود را که از دیدگاه وی برای صدور قرار انسداد لازم است به همراه دلایل دعوی خود علیه خواننده و مسائلی را که ممکن است دادگاه را در خصوص صدور یا عدم صدور قرار انسداد تحت تاثیر قرار دهد، به طور «تمام و کمال» (full and frank) به دادگاه اعلام کند و مزایای صدور قرار را برای دادگاه ثابت نماید (Rayan Myint, 2000, p.9). به علاوه وی باید دلایلی منطقی برای باور خود مبنی بر وجود خطر جابجایی یا نقل و انتقال اموال خواننده ارائه دهد و ثابت نماید که در صورت عدم صدور قرار انسداد، رأیی که در نهایت و به احتمال زیاد به نفع وی صادر خواهد شد، به جهت عدم دسترسی دادگاه به اموال خواننده غیر قابل اجرا خواهد شد (Ninemia Maritime Corporation v. Trave (Schiffahrtsgesellschaft m.b.h und Co.K.G (1983) 1 WLR 1412). در نهایت، متقاضی پس از جلب نظر دادگاه در خصوص موارد فوق، باید در زمینه جبران خساراتی که بر اثر صدور قرار انسداد به خواننده وارد خواهند شد، تعهد بدهد (Practice Direction of Section 25 of the Civil Procedure Rules Act (1998), s.5.1(1). در خصوص دعاوی ناشی از ورود جراحت جسمانی (خسارت شخصی) خواهان فقط در صورتی می‌تواند تقاضای صدور قرار انسداد نماید که خواننده خود را در رابطه با موضوع دعوا بیمه کرده باشد یا اینکه خواننده از اجزاء بخش عمومی باشد (Civil Procedure Rules Act (1998), s.25.7(2)). همچنین اگر در اینگونه دعاوی خواننده بیشتر از یک نفر باشد، خواهان در صورتی می‌تواند خواستار صدور قرار انسداد علیه همه خوانندگان یا چند نفر از آنان شود که این امر را برای دادگاه ثابت کند که به احتمال قوی دعوا منجر به صدور حکم علیه همه خوانندگان یا حداقل یکی از آنان خواهد شد (Civil Procedure Rules Act (1998), s.25.7(3)). متقاضی نمی‌تواند خواستار صدور قرار به میزانی بیشتر از خواسته دعوا گردد (Civil Procedure Rules Act (1998), s.25.7(4)) ولی می‌تواند از دادگاه درخواست کند که اموال موضوع قرار به طور یکجا یا در مراحل متعدد مسدود گردد (Civil Procedure Rules Act (1998), s.25.6(7)). در هر حال، همان‌طور که ذکر شد، تقاضای صدور قرار انسداد باید ضمن درخواستی به دادگاه ارائه شود. قاعده کلی این است که متقاضی صدور قرار انسداد باید حتماً درخواست کتبی به دادگاه ارائه دهد مگر اینکه دادگاه یا قانون خاص اجازه ارائه درخواست شفاهی را به او بدهد (Civil Procedure Rules Act (1998), s.23.3). در مواردی که فوریت امر به نحوی است که امکان اینکه خواهان درخواست و دلایل خود را به طور حضوری به دادگاه ارائه دهد موجود نیست، این امکان وجود دارد که متقاضی بین

ساعت ۱۰ صبح تا ۵ بعد از ظهر در همه روزهای هفته، از طریق تماس تلفنی با یک شماره معین (02079476000) درخواست صحبت با یکی از قضات شعب دادگاه مربوطه از دادگاه عالی را بنماید و از این طریق درخواست خود را با قاضی در میان بگذارد. در مواردی که اصل دعوا در دادگاه بدوی (County Court) در حال رسیدگی است و یا اینکه دادگاه بدوی برای رسیدگی به اصل دعوا صلاحیت دارد، متقاضی باید درخواست صحبت تلفنی با یکی از قضات شعب مربوطه از دادگاه بدوی را بنماید. در این حالت قاضی بدوی هماهنگی و اقدامات لازم در خصوص کسب اذن از دادگاه عالی و صدور قرار انسداد را به عمل خواهد آورد (Practice Direction of Section 25 of the Civil Procedure Rules Act (1998), s.4.5(1)). اگر متقاضی در ساعاتی غیر از فاصله زمانی میان ۱۰ صبح تا ۵ بعد از ظهر در صدد ارائه درخواست خود به دادگاه باشد، می تواند از طریق شماره تلفن مذکور با منشی دادگاه شعبه مربوطه از دادگاه عالی تماس بگیرد و از طریق او با قاضی کشیک مربوطه تماس حاصل نماید و یا اینکه با کارمند متخصص در امور تجارتي فوری در دادگاه عالی تماس حاصل نماید و از طریق وی با قاضی کشیک دادگاه عالی ارتباط برقرار کند (Practice Direction of Section 25 of the Civil Procedure Rules Act (1998), s.4.5(2)). البته لازم به ذکر است که ارائه درخواست صدور قرار انسداد به صورت تلفنی فقط در صورتی مسموع است که متقاضی از طریق یک وکیل دادگستری یا مشاور حقوقی اقدام به ارائه درخواست به دادگاه کرده باشد (Practice Direction of Section 25 of the Civil Procedure Rules Act (1998), s.4.5(5)). درخواست تقدیمی به دادگاه باید به طور صریح دربرگیرنده نوع قرار درخواستی و تاریخ و زمان و مکان پیشنهادی برای رسیدگی به درخواست باشد (Practice Direction of Section 25 of the Civil Procedure Rules Act (1998), s.2.1). آنها صدور قرار را ضروری و مفید می داند و آن را برای جلوگیری از خطر فوری اجتناب ناپذیر می داند (Practice Direction of Section 25 of the Civil Procedure Rules Act (1998), s.3.1). شواهد و مدارک مربوط به قرار باید در حداقل زمان ممکن به دادگاه ارائه شوند (Practice Direction of Section 25 of the Civil Procedure Rules Act (1998), s.2.2). شواهد و مدارک ارائه شده باید تمام دلایل مستند خواهان برای صدور قرار که لازم است دادگاه از وجود آنها مطلع باشد را در بر بگیرد (Practice Direction of Section 25 of the Civil Procedure Rules Act (1998), s.2.3). اصل بر این است که پیش از صدور قرار انسداد درخواست صدور قرار باید به خواننده ابلاغ شود مگر اینکه دادگاه خلاف آن را اجازه دهد (Civil Procedure Rules Act (1998), s.23.4). به جز مواردی که ضرورت اقتضاء می کند، خواهان باید گام های منطقی برای آگاه ساختن رسمی خواننده از درخواست خود انجام دهد (Practice Direction of Section 25 of

خوانده باشد، باید ضمن شواهد و مستندات که به عنوان ضمیمه درخواست صدور قرار بدون ابلاغ به دادگاه ارائه می‌دهد، دلایل خود را برای چنین تقاضایی به دادگاه ارائه دهد (Civil Procedure Rules Act (1998), s.25.3(3)). در این صورت، دادگاه پس از بررسی دلایل ابرازی خواهان، در صورتی که آنها را برای صدور قرار بدون ابلاغ به خوانده موجه تشخیص دهد، بدون ابلاغ به خوانده اقدام به صدور قرار انسداد می‌نماید (Civil Procedure Rules Act (1998), s.25.3(1)). البته هنگامی که خواهان خواستار آن است که قرار انسداد به صورت غیابی صادر گردد، صدور قرار توسط دادگاه مستلزم اطمینان دادگاه به موارد ابرازی خواهان است و لذا خواهان موظف است که همه «حقایق اساسی و مهم مرتبط با موضوع» (material relevant facts) را به دادگاه اعلام نماید (full and frank disclosure) و علاوه بر آن، «نهایت دقت و احتیاط» (extreme care) را در خصوص اجتناب از بیان مطالب «گمراه کننده» (misleading) به دادگاه مبذول دارد. حقایق اساسی و مهم مرتبط با موضوع شامل آن دسته از حقایقی می‌گردد که در نظر دادگاه در خصوص صدور یا عدم صدور قرار انسداد موثر است. علاوه بر موارد فوق، خواهان موظف است تا زمان اجرای قرار انسداد، هرگونه تغییر اساسی در حقایق امر یا اشتباهات موجود در رابطه با آن را به دادگاه اعلام نماید. در غیر این صورت دادگاه می‌تواند از قرار صادر شده رفع اثر نماید و خواهان را به جبران همه خسارات وارد شده به خوانده که در اثر قصور خواهان ایجاد شده‌اند محکوم نماید؛ این امر حتی در مواردی که قصور خواهان تأثیری در صدور یا عدم صدور قرار انسداد از جانب دادگاه نیز نداشته است، مجری می‌باشد (www.pinsentmasones.com/advicenote/freezeorder.html).

۷. هزینه درخواست «قرار انسداد»

به موجب «قانون هزینه قرارهای دادگاه کانتی» (۱۹۹۹) (The County Court Fees Order Act (1999)) و «قانون هزینه قرارهای دادگاه عالی» (۱۹۹۹) (The Supreme Court Fees Order Act (1999)) هزینه صدور قرارها به صورت غیابی، ۲۵ پوند و هزینه صدور قرار به صورت غیر غیابی، ۵۰ پوند می‌باشد. افرادی که اثبات نمایند پرداخت هزینه‌های مزبور سبب عسر و حرج (hardship) آنها می‌شود از پرداخت هزینه‌های مزبور معاف هستند (S.M. Gerlis, op.cit., p. 213). خواهان ضمن درخواست خود باید از دادگاه تقاضا کند تا تاریخی را برای رسیدگی به درخواست او معین نماید. بر اساس بخش ۱۲ آیین نامه اجرایی قانون آیین دادرسی مدنی (۱۹۹۸)، دادگاه در تاریخ رسیدگی به درخواست (return date) هزینه رسیدگی به درخواست صدور قرار انسداد را (بر اساس ملاک فوق الذکر) معین می‌کند (Practice Direction of Section 25 of the Civil Procedure Rules Act (1998), s.12). اگرچه مبلغی که توسط دادگاه تعیین

می‌شود زیاد نیست، ولی در هر حال، هزینه‌های غیرمستقیم لازم برای صدور یک قرار انسداد ممکن است به جهت مهیا ساختن شرایط مقدماتی و لازم برای صدور قرار (از جمله ارائه شهود، تهیه و جمع‌آوری اسناد و مدارک لازم، هزینه جابجایی و ...) در مقام عمل بسیار زیاد شود و هزینه زیادی از این حیث بر خواهان تحمیل گردد.

۸. نحوه رسیدگی

اگرچه دادگاه موظف است دلایل خواهان برای صدور قرار انسداد را بررسی کند ولی موظف نیست در خصوص صحت مدارک خواهان به انجام تحقیقات دقیق و گسترده مبادرت نماید و تحقق شرایط لازم برای صدور قرار و اقناع کلی دادگاه در خصوص ضروری و منطقی بودن صدور قرار انسداد کفایت می‌کند (American Cyanamid v. Ethicon (1975) AC 396 HL). در هر حال، تصمیم نهایی برای صدور یا عدم صدور قرار انسداد با دادگاه است (S.M.Gerlis, P.Loghlin, op.cit., p.230). در مواردی که قرار انسداد پیش از طرح دعوا صادر می‌شود، دادگاه در نخستین جلسه رسیدگی به دعوا در مورد لغو یا ادامه اثر قرار انسداد تصمیم‌گیری خواهد کرد (Council of American Law Institute, 2001, p.734). در مواردی که صدور قرار انسداد به طور غیابی درخواست نشده است دادگاه وقتی را برای رسیدگی به درخواست معین می‌نماید و آن را به خواهان و خوانده ابلاغ می‌کند. اگر در مواردی که دادگاه برای رسیدگی به یک درخواست وقتی را معین می‌نماید، خواهان یا خوانده در موعد مقرر در دادگاه حاضر نشوند، دادگاه می‌تواند بدون حضور آنان به درخواست رسیدگی کند (Civil Procedure Rules Act (1998), s.23.11(1)). اگرچه قرار انسداد در مقام عمل بیشتر به صورت غیابی صادر می‌شود ولی لازم به ذکر است که اصل بر لزوم عدم صدور قرار انسداد به صورت غیابی است مگر اینکه دادگاه آن را ضروری تشخیص دهد. این امر در مورد سایر قرارها نیز صادق است. همان‌طور که قاضی لادی (Laddie) اظهار داشته است، عدم حضور کسی که قرار در شرف صدور علیه وی است و عدم امکان دفاع وی از خود در دادگاه، می‌تواند مانعی بر سر راه تحقق عدالت تلقی شود (www.court service.Gov.uk). همان‌طور که ذکر شد، درخواست صدور قرار انسداد را قبل از اقامه دعوا، ضمن اقامه دعوا، حین رسیدگی به دعوا و ضمن صدور حکم می‌توان به دادگاه تقدیم کرد (Civil Procedure Rules Act (1998), s.25.2(1)). ولی دادگاه فقط در صورتی پیش از اقامه دعوا اقدام به صدور قرار انسداد خواهد کرد که موضوع درخواستی خواهان فوریت داشته باشد و منافع خواهان و اجرای عدالت نیز صدور آن را در مرحله پیش از اقامه دعوا اقتضاء نماید (Civil Procedure Rules Act (1998), s.25.2(2)(b)). در خصوص مورد اخیر، دادگاه مهلتی را برای اقامه دعوا مشخص خواهد کرد (Civil Procedure Rules Act (1998),

Civil Procedure Rules Act (1998) (s.25.2(3)) که در هر حال بیشتر از ۱۴ روز نخواهد بود (Civil Procedure Rules Act (1998) (s.25.6(3)(a)). در هر حال، نحوه رسیدگی دادگاه به درخواست صدور قرار انسداد تابع تشریفات زیر است: درخواست قرار انسداد باید حتی الامکان به طور کتبی به دادگاه ارائه شود و متقاضی در دادگاه دلایل خود در این زمینه را به دادگاه اظهار دارد. در موارد بسیار ضروری متقاضی می‌تواند به طور تلفنی درخواست و دلایل خود را مطرح سازد (Practice Direction of Section 25 of the Civil Procedure Rules Act (1998), s.4.2). بنابراین. اصل بر این است که دادگاه به درخواست کتبی رسیدگی می‌کند ولی در موارد خاص که ضرورت و فوریت امر اقتضا می‌کند، دادگاه به درخواست شفاهی تلفنی نیز رسیدگی می‌نماید. خواهان باید در حداقل زمان ممکن و منطقی یک نسخه از قرار را به خواننده و اشخاص ثالثی که در قرار از آنها نام برده شده است ابلاغ کند و در نخستین جلسه رسیدگی به دعوا مدارک لازم مبنی بر ابلاغ قرار انسداد و اخطاریه کیفری منضم به آن را به دادگاه ارائه دهد تا صحت ابلاغ برای دادگاه محرز گردد (D.Barnard, 1977, pp.112-113). به طور کلی، اصل بر این است که درخواست صدور یک قرار باید به خواننده ابلاغ شود تا خواننده بتواند دفاعیات و اظهاراتش را به دادگاه ارائه دهد، مگر در مواردی که خود قانون عدم ابلاغ را اجازه داده است (Civil Procedure Rules Act (1998), s.23.4(2)) یا در مواردی که ضرورت فوق‌العاده‌ای برای عدم ابلاغ درخواست به خواننده وجود دارد (Practice Direction of Section 23 of the Civil Procedure Rules Act (1998), s.3.1). درخواست صدور قرار انسداد می‌تواند از مصادیق هردو مورد فوق باشد زیرا هم ناظر بر موارد دارای ضرورت فوق‌العاده است و هم از مواردی است که قانون عدم ابلاغ به خواننده را در خصوص آن اجازه داده است. لازم به ذکر است در مواردی که متقاضی صدور قرار، خواستار صدور قرار بدون ابلاغ مراتب امر به خواننده است، دلایل وی درخصوص درخواست صدور قرار باید دربرگیرنده علت درخواست صدور قرار بدون ابلاغ به خواننده نیز باشد (Practice Direction of Section 25 of the Civil Procedure Rules Act (1998), s.3). به طور کلی، نحوه رسیدگی دادگاه در دو حالت قابل بررسی است: اگر درخواست صدور قرار انسداد، پس از اقامه دعوا به عمل آید، دادگاه می‌تواند در هر زمان و مکانی که صلاح بداند به درخواست و دلایل متقاضی در این زمینه رسیدگی کند ولی در هر حال، رسیدگی به درخواست نباید در مدت زمانی کمتر از ۲ ساعت تا شروع جلسه رسیدگی به دعوی اصلی به عمل آید (Practice Direction of Section 25 of the Civil Procedure Rules Act (1998), s.4.3). به جز مواردی که ضرورت مخفی ماندن درخواست صدور قرار انسداد اقتضا می‌کند، خواهان باید اقدامات منطقی برای آگاه ساختن رسمی خواننده در مورد درخواست خود انجام دهد (Practice Direction of Section 25 of the Civil Procedure Rules Act (1998), s.4.3).

باشد. (s.4.3(3), (1998)). اگر درخواست صدور قرار انسداد پیش از اقامه دعوا به دادگاه ارائه شده باشد. متقاضی باید به دادگاه تعهد بدهد که فوراً نسبت به ارائه درخواست و طرح دعوا اقدام خواهد کرد. مگر اینکه دادگاه به طور دیگری مقرر کند. در این صورت، دادگاه باید مهلتی معین را به او برای اقامه دعوا بدهد. به طور کلی در موردی که درخواست پیش از اقامه دعوا به دادگاه ارائه می‌شود، دادگاه باید حتی الامکان به درخواست صدور قرار انسداد و دادخواست خواهان به طور همزمان رسیدگی کند (Practice Direction of Section 25 of the Civil Procedure (Rules Act (1998), s.4.3(3)). در مواردی که صدور قرار انسداد از دادگاه درخواست می‌شود، دادگاه باید موارد زیر را نیز علاوه بر موارد فوق، حتماً مورد بررسی قرار دهد: آیا خواهان تمامی مواردی را که نسبت به آنها علم دارد و می‌داند که در تصمیم قاضی برای صدور یا عدم صدور قرار انسداد موثر واقع خواهند شد را به دادگاه اعلام کرده است یا خیر؟ آیا خواهان دلایل خود جهت صدور قرار انسداد را به طور کامل و بدون ابهام به دادگاه اعلام کرده است و آیا دلایل او منطقی و مرتبط با موضوع ادعای او هستند؟ آیا خواهان دلایل و زمینه‌ای منطقی برای باور به این مسئله ارائه کرده است که چرا معتقد است خواننده با موضوع ادعای او ارتباط می‌یابد و در عین حال وجود خطری جدی در خصوص عدم اجرای حکم نیز محتمل است؟ آیا دلایل خواهان آنقدر موجه هستند که احتمال قوی پیروزی او در دعوا وجود داشته باشد؟ آیا خواهان حاضر به سپردن تعهدی مبنی بر جبران خسارات ناشی از قرار انسداد در صورت شکست خود در دعوا می‌باشد؟ (Third Chandris Shipping Corporation v. Unimarine S.A.) (1979) 2 All ER. 972 (QB).

۹. نحوه اعتراض

به موجب قانون آیین دادرسی مدنی (۱۹۹۸) حق اعتراض به قرار انسداد فقط برای خواننده‌ای امکان‌پذیر است که قرار به صورت غیابی علیه او صادر شده است (s.23.10). بدین صورت که در مواردی که قرار انسداد به صورت غیابی صادر شده است و درخواست صدور قرار انسداد به خواننده ابلاغ نشده است، خواننده می‌تواند با تقدیم درخواستی به دادگاه، ضمن بیان دلایل اعتراض خود خواستار لغو یا تغییر مفاد قرار انسداد صادر شده گردد (Civil Procedure Rules Act (1998), s.23.10(1)). همچنین وی می‌تواند ضمن درخواست اعتراض خود از دادگاه درخواست نماید که مفاد قرار انسداد را به نحوی اصلاح نماید تا وی از این طریق قادر گردد که بدهی دیگری را که مهم‌تر و با اهمیت‌تر و ارجح‌تر از بدهی شخصی که قرار انسداد را تحصیل کرده است می‌باشد، پردازد (Iraqi ministry of Defence and Ors v. Arcepey Shipping Company SA (1981) QB 65; Also see: Richard, Aird, op.cit, p.11 مهلت

خواننده برای اعتراض به قرار، هفت روز از تاریخ ابلاغ قرار به او می‌باشد (Civil Procedure (2) s.23.10(1998), Rules Act). درخواست خواننده برای تغییر مفاد قرار انسداد یا لغو آن باید حتماً به خواهان ابلاغ شود (C. Platto, 1992, London, p. 173). به علاوه هر یک از خواهان یا خواننده می‌تواند پس از صدور قرار انسداد از دادگاه صادرکننده قرار تقاضا کند که میزان توقیف شده از اموال خواننده را کاهش یا افزایش دهد و این امر که دعوا هنوز اقامه نشده است و نیز مرحله‌ای که دادرسی در آن قرار دارد هیچ تاثیری در مقرر مزبور ندارد (Samuel K. Alexander, 1999, p. 512). در هر حال، اشخاص ثالث حق اعتراض به قرار انسداد را ندارند.

۱۰. اشخاصی که حق درخواست صدور «قرار انسداد» را دارند

به طور کلی، خواهان و خواننده‌ای که دعوای متقابل اقامه کرده است می‌توانند از دادگاه درخواست صدور قرار انسداد نمایند (Mark S.W Hoyle, 1989, p.15). فردی که هنوز دعوایی اقامه نکرده است نیز می‌تواند در صورت احراز شرایط قانونی از دادگاه درخواست صدور قرار انسداد کند ولی باید حتماً در مهلتی که دادگاه تعیین می‌نماید به طرح دعوا مبادرت بورزد (Civil Procedure Rules Act (1998), s.25). با توجه به اطلاق حقوق انگلیس در این زمینه، هر فردی که در صدد مطالبه حقی عینی یا دینی از فرد دیگری باشد می‌تواند در صورت وجود سایر شرایط قانونی لازم برای صدور قرار انسداد، خواستار صدور قرار مزبور گردد.

۱۱. موارد صدور «قرار انسداد»

نخستین و اصلی‌ترین مبنای صدور قرار انسداد، لزوم دخالت دولت در آن دسته از روابط خصوصی است که در آن روابط، متعهد به تکلیف خود در خصوص اجرای تعهدش پایبند نیست و این خطر نیز وجود دارد که وی مانع از تحقق عدالت شود. در چنین مواردی دادگاه‌ها به نیابت از نظام حکومتی در اجرای حقوق خواهان به وی یاری می‌رسانند (Yushifumi, Ikeda, 1998, p.252). یک قرار انسداد تنها در مواردی صادر می‌شود که یک «خطر حقیقی و اساسی» (real and fundamental risk) که از فوریت برخوردار می‌باشد وجود داشته باشد. بدین معنی که خطری حقیقی و واقعی وجود داشته باشد که اگر قرار انسداد صادر نشود و خواننده به طور فوری از تصرف، جابجایی و یا انتقال اموالش منع نشود، پس از رسیدگی و صدور حکم به نفع خواهان، حکم صادر شده به جهت اینکه خواننده در خلال دادرسی و پیش از صدور حکم، اموال خود را جابجا یا منتقل کرده است، فاقد قابلیت اجرا شود و بدین صورت امکان اجرای عدالت میسر نگردد (Ninemia Maritime Corp. v. Irave Schiffahrtsgesellschaft mbh und CO.KG [1983] 1 W.L.R. 1412. CA). البته صرف احساس خطر از جانب متقاضی صدور قرار برای

صدور قرار کفایت نمی‌کند و وی باید وجود این خطر را اثبات کند. لذا بار اثبات خطر بر عهده متقاضی است و وی باید از طریق ارائه یک استدلال محکم و منطقی ثابت نماید که اولاً به احتمال قوی حکم نهایی دعوا به نفع او صادر خواهد شد و ثانیاً عدم صدور قرار توسط دادگاه متضمن خطری بزرگ است که سبب غیرقابل اجرا شدن حکم صادرشده به نفع او می‌شود (R.N. Ough, op.cit, p.45). نکته دیگر اینکه خواهان فقط هنگامی می‌تواند خواستار صدور قرار انسداد شود که خواسته او برای اقامه دعوا که منشاء درخواست صدور قرار انسداد بوده است، مبهم یا مورد تردید نباشد. این قاعده از رای کمیته قضایی مجلس اعیان در قضیه «فوری علیه لروکس اند ارس» (۲۰۰۷) (1 UKHL 1) (Fourie v. Le Roux & Ors (2007) بدست آمده است. در این قضیه، کمیته قضایی مجلس اعیان رای داد که در چنین مواردی امکان صدور قرار انسداد میسر نیست. زیرا در مواردی که خواسته مورد تردید باشد، این امر مبهم خواهد بود که علت درخواست صدور قرار انسداد چیست (J.Chuah, 2007, p.3). مضافاً اینکه هدف قرار انسداد ناظر بر منع خواننده از جابجایی و نقل و انتقال اموالش در مواردی می‌باشد که وی قصد جلوگیری از اجرای حکم و تحقق عدالت را دارد. در مواردی که اصولاً خواهان در مورد خواسته خود دچار تردید است، مورد فوق نمی‌تواند مصداق داشته باشد زیرا در چنین مواردی خواننده نمی‌تواند عملاً قصد ممانعت از اجرای حکمی احتمالی را داشته باشد که خواسته آن در حال حاضر مورد تردید است. در نهایت لازم به ذکر است که هدف قرار انسداد صرفاً تضمین اجرای حکم و تحقق عدالت است. بنابراین صدور قرار انسداد نباید به طریقی باشد که سبب ورود فشاری غیرمنصفانه و مضاعف بر خواننده گردد. به عبارت دیگر، صدور قرار انسداد نباید به طریقی باشد که خواننده را از تجارت قانونی و معمول خود بازدارد. این امر در قضیه «پری (آلبرت ریچارد) علیه پرینس اینترنشنال سیلز اند سرویسز لیمیتد» (۲۰۰۵) (Perry (Albert Richard) v. Prince International Sales and Services Ltd (2005)) مورد تایید و تاکید قرار گرفت. لازم به ذکر است که به طور کلی (جز در برخی موارد خاص) هر آنچه که مانعی در برابر روند تسهیل تجارت محسوب گردد، مغایر نظم عمومی انگلستان است و عدم مغایرت اعمال و آراء دادگاه‌ها با «سهولت تجارت» (convenience of trade) از مبانی نظم عمومی انگلستان است (J. Adams and R. Brownsword, 2004, chapter 5). منظور از خطر، غیرقابل اجرا شدن حکم صادر شده به نفع خواهان است. احراز خطر با دادگاهی است که به پرونده رسیدگی می‌کند (Ninemia Maritime Corp. v. Irave Schiffahrtsgesellschaft mbh und CO. KG [1983] 1 W.L.R. 1412 CA). ملاک‌های احراز خطر حصری نیستند. متقاضی صدور قرار می‌تواند از طریق توسل به هر مدرک کتبی یا شفاهی منطقی و معقول به دادگاه، دادگاه را در خصوص وجود خطر قانع سازد و کمیت و کیفیت مدارک لازم از هر قضیه به

قضیه دیگر می‌تواند متفاوت باشد (Analysis/Collection/01-30857-mareva?practiceAreaMes) به نظر می‌رسد علت این امر نیز آنست که این نوع قرار اصولاً در دعاوی تجاری صادر می‌شود و در دعاوی تجاری، دادگاه‌های رسیدگی کننده به دعاوی به اصل سرعت که یکی از مهم‌ترین اصول در حقوق تجارت است، پایبند و مقید هستند. لازم به ذکر است که در عین رعایت شدن اصل سرعت در رسیدگی، خواهان باید در هر صورت وجود خطر را ثابت نماید. البته اماراتی وجود دارد که در صورت وجود آنها دادگاه وجود خطر را مفروض می‌گیرد و به درخواست متقاضی اقدام به صدور قرار انسداد می‌نماید. این امارات عبارتند از: ۱- خواننده در رویه و عملکرد معمول تجاری خود تغییراتی صورت داده باشد، به گونه‌ای که رویه فعلی وی برخلاف رویه معمول تجاری او در گذشته باشد و از دیدگاه افراد معقول و متعارف، سؤال برانگیز باشد. ۲- ملاحظه شود که خواننده با وجود داشتن طلبکاران متعدد، در تدارک ترک کشور یا خروج اموال خود از کشور می‌باشد. ۳- وضعیت شرکت خواننده به گونه‌ای باشد که طلبکاران امکان دسترسی به وی را نداشته باشند یا به طور محدود امکان دسترسی به او وجود داشته باشد. بعنوان مثال تعطیل شدن شعبات شرکت، عدم امکان دسترسی به مدیران ارشد شرکت که مسئولیت پاسخگویی به طلبکاران را دارند و غیره (Denning LJ. in Third Chandris Shipping Corporation v. Unimarine S.A. (1979) 2 All ER. (QB), p.983 972). لازم به ذکر است که صرف وجود ابهام در عملکرد خواننده نمی‌تواند مبنای درخواست صدور قرار انسداد باشد (Derby & Co. v. Weldon (1990) Ch 48 (CA), per Parker LJ. on p.57). همچنین صرف استناد به این مسئله که خواننده یک شرکت خارجی است نمی‌تواند مبنای اثبات خطر و صدور قرار انسداد قرار گیرد (Rasu Maritima SA v. Perusahaan Pertambangan Minyak Dan Gas Bumi Negara [1975] QB 644). صرف این ادعا که خواننده به زودی و در آینده‌ای نزدیک بیشتر اموالش را از دست خواهد داد نیز دلیل موجهی برای درخواست صدور قرار انسداد به شمار نمی‌رود (Richard, Aird, op.cit, p.19). نکته مهم دیگر که در خصوص خطر مزبور وجود دارد این است که خطر معسر شدن خواننده از مصادیق خطری که وجود آن برای صدور قرار انسداد ضروری است، نمی‌باشد ولی این امر که خواننده در معرض ورشکستگی است، از مصادیق خطر مزبور است و در صورت اثبات آن، دادگاه حسب مورد و در صورت احراز سایر شرایط لازم برای صدور قرار انسداد، اقدام به صدور قرار مذکور می‌نماید (Denis S.K Ong, No.92, 2005, p.17).

۱۲. اخذ تامین

همان‌طور که ذکر شد، از جمله مواردی که رعایت آن در هنگام صدور قرار انسداد ضروری است، این است که قرار باید متضمن تعهدی از جانب متقاضی صدور قرار خطاب به

دادگاه باشد مبنی بر اینکه هزینه‌ها و خساراتی که در اثر قرار انسداد وارد می‌شوند و دادگاه نیز متقاضی را در خصوص پرداخت آنها مسئول خواهد شناخت، جبران نماید (Practice Direction (s.5.1(1) of Section 25 of the Civil Procedure Rules Act (1998)). به عبارت دیگر، اگر صدور قرار انسداد علیه خواننده درخواست شود، خواهان باید در خصوص «جبران خسارات خواننده» (undertaking as to damages) که از قرار انسداد ناشی شده‌اند به دادگاه تعهد بدهد. همچنین دادگاه می‌تواند از خواهان تعهدی کتبی مبنی بر «جبران هزینه‌های اشخاص ثالث» (undertaking as to costs) اخذ کند (Lord Denning MR in Z Ltd v. A-z and AA-LL (1981) 1 QB 558, at p.574). در خصوص هزینه‌های وارد شده بر اشخاص ثالث لازم به توضیح است که اجرای قرار انسداد ممکن است برای اشخاص ثالثی که اموال خواننده در نزد آنهاست (مثل بانک) هزینه‌هایی در پی داشته باشد (www.pinsentmasones.com/advicenote/freezeorder.html). نکته دیگری که توجه به آن ضروری می‌باشد، اینست که اخذ «تعهد» (undertaking) از متقاضی صدور قرار ضرورتاً به معنای الزام وی به پرداخت مبلغی متناسب به عنوان «تأمین» (security for costs) نیست. زیرا اخذ تأمین از متقاضی صدور قرار در همه موارد الزامی نیست و این امر منوط به وجود برخی شرایط و به تشخیص دادگاه است (Practice Direction of Section 25 of the Civil Procedure Rules Act (1998), s.5.1). آنچه الزامی است، سپردن تعهد جبران خسارت توسط خواهان می‌باشد. لازم به ذکر است که خسارت اعم از هزینه دادرسی است و تمام خسارات مستقیم ناشی از قرار انسداد را که بر خواننده وارد شده است، شامل می‌شود (Harley (Street Capital Ltd v. Tchigirinski (No.1) (2005) EWHC 2471 (Ch), para.15). طبق مقررات مندرج در بند ۱ بخش ۵ آیین نامه قانون آیین دادرسی مدنی (۱۹۹۸) اخذ تأمین از متقاضی صدور قرار انسداد در مورد زیر ضروری است: اگر قرار انسداد پیش از ارائه متن کتبی درخواست صدور قرار به دادگاه و به صورت غیرحضوری صادر شده باشد، خواهان موظف است که در اولین روز غیرتعطیل، مبلغ متناسب را که دادگاه تعیین می‌کند، به عنوان تأمین پرداخت کند (Practice Direction of Section 25 of the Civil Procedure Rules Act (1998), s.5.1(4)). نکته مهم این است که در این حالت، اخذ تأمین از خواهان الزامی است. در خصوص سایر حالات قابل تصور، با توجه به مواردی که ذکر گردید، می‌توان چنین نتیجه گرفت که در مواردی که درخواست صدور قرار انسداد پس از اقامه دعوا (خواه در حین دادرسی و خواه در حین اجرای حکم) به دادگاه ارائه شود، اخذ تعهد از متقاضی، برای صدور قرار کفایت می‌کند و نیازی به اخذ تأمین نیست مگر اینکه دادگاه خلاف آن را مقرر کند.

۱۳. مهلت اقامه دعوا

قانون‌گذار و رویه قضایی انگلستان در مواردی که صدور قرار پیش از اقامه دعوا درخواست می‌شود، علاوه بر سختگیری‌هایی که در مقام صدور قرار انسداده کرده است، خواهان را موظف کرده است پس از صدور قرار انسداده، در حداقل زمان ممکن که نمی‌تواند بیش از ۱۴ روز باشد (Civil Procedure Rules Act (1998), s.25.6(3)(a))، نسبت به طرح دعوا در دادگاه صالح اقدام نماید تا آثار سوء احتمالی ناشی از صدور قرار انسداده به حداقل ممکن کاهش پیدا کنند. قانون آیین دادرسی مدنی (۱۹۹۸) و آیین نامه آن در خصوص مهلتی که خواننده حق مطالبه خسارت دارد و نیز در مورد نحوه مطالبه آن ساکت است. به نظر می‌رسد بهترین توجیه آن باشد که چون متقاضی صدور قرار انسداده نسبت به جبران همه خسارات خواننده که از اجرای قرار انسداده ناشی شده‌اند، تعهد سپرده است، بنابراین به محض شکست قطعی خواهان در دعوا، دادگاه وی را ملزم به جبران خسارات مزبور می‌سازد و لذا از این جهت نیازی به درخواست خواننده در خصوص جبران خسارت نیست.

۱۴. زمان تاثیر «قرار انسداده»

به طور کلی، اصل بر این است که درخواست صدور قرار باید به خواننده ابلاغ شود تا خواننده بتواند دفاعیات و اظهاراتش را به دادگاه ارائه دهد، مگر در مواردی که خود قانون عدم ابلاغ را اجازه داده است (Civil Procedure Rules Act (1998), s.23.4(2)) یا در مواردی که ضرورت فوق‌العاده برای عدم ابلاغ درخواست به خواننده وجود دارد (Practice Direction of (Section 23 of the Civil Procedure Rules Act (1998), s.3.1)). در هر صورت، قرار انسداده صرف‌نظر از اینکه به صورت غیابی یا حضوری صادر شده باشد، به محض صدور منشاء اثر می‌شود (Civil Procedure Rules Act (1998), s.25) ولی مسئولیت خواننده و اشخاص ثالث از حیث اجرای مفاد قرار تنها پس از ابلاغ محقق می‌گردد.

۱۵. آثار «قرار انسداده» بر خواهان

اگر خواهان در دعوا پیروز شود، مسئولیتی از حیث جبران خسارت‌های وارد شده به خواننده نخواهد داشت. البته در خصوص هزینه‌هایی که اشخاص ثالث از اجرای قرار متحمل می‌شوند و نیز هزینه‌های مربوط به استعلام وضعیت اموال خواننده که نزد اشخاص ثالث است، خواهان موظف است در هر صورت هزینه‌های مزبور را جبران نماید و معادل آنها را به اشخاص ثالث بپردازد، اعم از اینکه در دعوا پیروز شود یا اینکه شکست بخورد (Z Ltd, v. A-Z (and AA-LL Ltd. [1982] QB 558 (Eng.CA)(CB 768)). پس از اینکه حکم دعوا به نفع خواهان

صادر شد، وی می‌تواند از محل اموال توقیف شده یا اموالی که خواننده از جابجایی و منتقل نمودن آنها منع شده است، هزینه وکیل، هزینه دادرسی و سایر هزینه‌های متحمل شده را به سادگی و از طریق ارائه یک درخواست و ضمیمه نمودن صورتحساب‌های مربوط به دادگاه دریافت کند (Ibid, pp. 503,512). همچنین این نکته از اهمیت برخوردار است که در صورت ورشکستگی خواننده، صدور قرار انسداد هیچ‌گونه حق تقدمی را برای خواهان از جهت وصول طلب خود ایجاد نمی‌کند و تنها اثر قرار انسداد، جلوگیری از جابجایی یا واگذاری یا انتقال اموال خواننده تا پایان دادرسی و یا اجرای حکم است (www.middletonpotttd.co.uk/library/default.asp?p=282&=301). به علاوه، قرار انسداد نمی‌تواند وثیقه‌ای برای خواهان تلقی گردد (Cretanor Maritime Co. Ltd v. Irish Marine Management Ltd (1978) 1 WLR 966) و وسیله‌ای برای اعمال فشار به خواننده نیست (Camdex International Ltd. v. Bank of Zambia (No.2) (1998) CLC 714 (CA) و هیچ‌گونه حق عینی در اموال موضوع قرار انسداد برای خواهان به ارمغان نمی‌ورد (Cretanor Maritime Co. Ltd. v. Irish Marine Management Ltd. (1978) 1 WLR.)). اگر خواهان در دعوا شکست بخورد و رأی به بی‌حقی او صادر شود، علاوه بر مسئولیت مدنی برای جبران خسارت وارد شده به خواننده، از جهت الزامی که از تعهد وی به دادگاه ناشی شده است نیز ملزم است همه خسارات وارد شده به خواننده از حیث صدور یا اجرای قرار انسداد را جبران نماید.

۱۶. آثار «قرار انسداد» بر خواننده

در ابتدای ایجاد تأسیس قرار انسداد در حقوق انگلستان، قرار مزبور فقط در خصوص خوانندگان خارجی صادر می‌شد (Mariva Companiera S.A v. International Bulk Carriers Ltd (1975) 2 Lloyd's Rep 599 (CA)) ولی در حال حاضر امکان صدور آن علیه خوانندگان داخلی نیز وجود دارد (www.kslaw.com/library/publication/LatinLawyer-InterimMeasures.pdf). محدوده قرار انسداد صادر شده توسط دادگاه از حیث میزان و محل اموال خواننده فاقد هرگونه محدودیت است. بدین معنی که دادگاه می‌تواند در خصوص همه یا بخشی از اموال خواننده چه در داخل حوزه قضایی دادگاه‌های انگلستان و چه در خارج از آن، قرار انسداد صادر نماید و در ضمن آن، خواننده را ملزم به عدم انتقال یا واگذاری اموال خود نماید یا اینکه دستور توقیف یا انسداد اموال و یا حساب بانکی او را صادر کند. به علاوه، اموالی که موضوع قرار انسداد قرار می‌گیرند، منحصر و محدود به پول نقد نیستند و می‌توانند شامل هرگونه مال منقول یا غیرمنقول یا حقوق مالی خواننده باشند (Z. Ltd. v. A-Z and AA-LL Ltd (1982) QB (Eng.CA) 768, at page 295). البته این نکته لازم به ذکر است که اگرچه امکان صدور قرار

انسداد در خصوص کل اموال خواننده در هر جای جهان وجود دارد، ولی دادگاه های انگلیس در بیشتر موارد از صدور قرارهایی که ناظر بر توقیف اموال خواننده در خارج از حوزه قضایی انگلستان هستند، اجتناب می نمایند. مگر در مواردی که این امر برای حفظ منافع خواهان کاملاً حیاتی و ضروری باشد (Babanaft International Co. S.A v. Bassatne (1990) Ch.13, at page 784). به علاوه دادگاه ضمن قرار می کند حداکثر می تواند اموال خواننده را توقیف یا مسدود کند یا اینکه خواننده را ملزم به عدم انتقال یا واگذاری آنها نماید (Civil Procedure Rules Act (1998) s.25). همچنین این امکان وجود دارد که موضوع قرار صادر شده «متغیر» (Ambulatory) باشد. بدین معنی که برای مثال، دادگاه ابتدائاً بانکی که خواننده در آن حساب دارد را موظف می کند که نسبت به انسداد حساب بانکی خواننده اقدام نماید و در عین حال شخص ثالث دیگری را نیز که بخش دیگری از اموال خواننده در تصرف او است، ملزم می کند در صورت خالی بودن حساب بانکی خواننده از تحویل اموال به وی اجتناب نماید. این نکته لازم به ذکر است که اگر دادگاه نسبت به توقیف همه یا بخش عمده اموال خواننده امر کند، در این صورت هزینه هایی را که برای زندگی روزمره خواننده ضروری هستند را تعیین و مستثنی می سازد (Practice Direction of Section 25 of the Civil Procedure Rules Act (1998), s.11). اگر قرار انسداد بدون ابلاغ درخواست صدور قرار به خواننده صادر شده باشد، در صورتی که دادگاه نسبت به عدم ابلاغ درخواست به خواننده امر نکرده باشد، در این صورت خواننده می تواند از دادگاه درخواست نماید که از قرار صادر شده رفع اثر نماید (Civil Procedure Rules Act (1998), s.23.10 (1)). در این صورت، خواننده باید ظرف مدت هفت روز پس از تاریخ ابلاغ قرار به خواهان درخواست خود را به دادگاه ارائه نماید (Civil Procedure Rules Act (1998), s. 23.10 (2)). اگر قرار انسداد متضمن توقیف اموال یا انسداد حساب خواننده باشد و متقاضی صدور قرار از میزان و محل وقوع اموال خواننده یا بانکی که در آن حساب دارد بی اطلاع باشد، دادگاه به درخواست متقاضی صدور قرار، در ضمن یا در کنار قرار انسدادی که صادر می نماید، خواننده را به اعلام محل و میزان اموالش یا معرفی بانکی که در آن حساب دارد ملزم می نماید، که به این الزام دادگاه، «قرار الزام به اعلام دارایی» (discloser order) گفته می شود. دادگاه در ضمن قرار اخیر می تواند حتی خواننده را به بیان جزئیات مربوط به دارایی اش (از جمله مکان و نوع اموال در انگلستان و خارج از آن) ملزم سازد (Civil Procedure Rules Act (1998), s.25). دادگاه می تواند پس از آنکه خواننده وضعیت اموال خود را به دادگاه اعلام کرد، در خصوص صحت یا عدم صحت اظهاراتش از وی به دقت بازجویی نماید (House of Spring Gardens Ltd v. Waite (1985) FSR 173 (CA)). در حقوق انگلیس، هزینه هایی که خواهان برای جستجو جهت یافتن اموال خواننده متحمل می شود در صورت

پیروزی وی در دعوا قابل مطالبه از خواننده می‌باشند (S. Connal, T. Willoughby, op.cit., p.484). اگر قرار انسداد متضمن الزام خواننده به عدم نقل و انتقال یا جابجایی یا واگذاری اموالش باشد، در این صورت نیز خواننده ملزم به اجرای دستور دادگاه است. در هر حال، اگر خواننده از مفاد قرار صادر شده تخلف کند و آن را اجرا ننماید، علاوه بر اینکه در مقابل دادگاه مسئولیت خواهد داشت، از حیث مسئولیت مدنی نیز مسئول تقصیرات خود است و ضمانت اجرای قانونی نیز علیه او اعمال خواهد گردید. بر همین اساس، معمولاً در متن قرار انسداد «اخطار کیفری» (penal notice) گنجانده می‌شود مبنی بر اینکه سرپیچی عمدی از اجرای قرار انسداد یا هرگونه تقصیر در اجرای آن می‌تواند به تعقیب کیفری و صدور حکم حبس یا جزای نقدی یا ضبط اموال متخلف منتهی شود. عدم اجرای مفاد قرار انسداد به جهت «سرپیچی از دستور دادگاه» (contempt of court) قابل تعقیب کیفری است. اگر قرار انسداد جهت توقیف اموال خواننده صادر شود، اموال یا تجارت خواننده حتی در زمان توقیف نیز مشمول مالیات‌هایی می‌شوند که در حالت عادی به آنها تعلق می‌گرفت (www.westlaaw.uk). در هر حال، اگر خواهان در دعوا پیروز شود، خواننده موظف است هزینه‌هایی را که خواهان در خصوص قرار انسداد متحمل شده است جبران نماید (D. Barnard, 1977, p.110).

۱۷. آثار «قرار انسداد» بر اشخاص ثالث

صدور قرار انسداد ممکن است بر اشخاص ثالث تأثیراتی بر جای بگذارد. برای مثال، لازمه توقیف پول موجود در حساب‌های بانکی خواننده، ابلاغ قرار انسداد به بانک و درخواست توقیف حساب‌ها از جمله این آثار می‌باشد. قضیه «زد لیمیتد علیه ای - زد اند ای ای - ال ال لیمیتد» (۱۹۸۲) (768 (Eng.CA) [1982] QB 558 (Z Ltd. v. A-Z and AA-LL Ltd. [1982] QB 558 (Eng.CA) نخستین و مهم‌ترین قضیه‌ای است که در ارتباط با وظایف اشخاص ثالث در خصوص اجرای قرار انسداد تعیین تکلیف کرده است. اگر شخص ثالث از اجرای دستور دادگاه امتناع کند، این اقدام او به منزله ایجاد مانع بر سر راه عدالت است و به همین دلیل در قبال دادگاه مسئول خواهد بود. باید به این نکته توجه داشت که صرف صدور قرار انسداد نمی‌تواند بر اشخاص ثالث واقع در خارج از قلمرو انگلیس تأثیر بگذارد و در این زمینه باید به دادگاه‌های صالح کشور خارجی رجوع نمود (Eram Shipping Company Ltd & Ors v. Hong Kong and Shanghai Banking Corporation Ltd (2003) UKHL 30, at para.58). به علاوه، هیچ شخص ثالثی که در خارج از حوزه قضایی انگلستان و ویلز قرار دارد را نمی‌توان از عمل به تعهدات قانونی و قراردادی اش که بر اساس قانون کشور خارجی ملزم به اجرای آنهاست، منع کرد؛ حتی اگر تعهدات قراردادی او ناشی از قراردادی میان وی و خواننده باشند (Practice Direction of Section

20.1 s. (1998) of the Civil Procedure Rules Act (25). اشخاص ثالثی که ضمن صدور قرار انسداد از آنها نام برده شده است، موظفند که به طور کامل و دقیق، الزاماتی را که دادگاه به طور خاص از آنها درخواست کرده است، اجرا نمایند. در غیر این صورت، در مقابل دادگاه نسبت به جبران خسارات ناشی از تقصیر خود مسئول هستند (Z Ltd. v. A-Z and AA-LL Ltd. [1982] QB 558, on page 414). در مواردی که شخص ثالث به طور عمد قرار را نقض کند یا سبب تسهیل نقض قرار توسط خواننده گردد یا خواننده را در انجام این امر یاری دهد، علاوه بر جبران خسارت، حسب مورد به زندان یا جزای نقدی یا توقیف اموال محکوم خواهد شد (Practice Direction of Section 25 of the Civil Procedure Rules Act (1998), s.16). البته لازم به ذکر است که مسئولیت بانک به عنوان شخص ثالث در رابطه با اجرای قرار موسع نیست. بدین معنی که بانک فقط در صورتی مسئول شناخته می‌شود که به طور عمدی قصد ممانعت از اجرای قرار انسداد را داشته باشد و از اجرای آن نیز ممانعت یا تخلف نماید (Commissioners of Customs & Excise v. Barclays Bank (2006) UKHL 28, on para.215). در نهایت لازم به ذکر است که در حقوق انگلیس در برخی موارد خاص و به طور استثنایی امکان صدور قرار علیه اشخاص ثالث وجود دارد. صدور قرار انسداد علیه اشخاص ثالث تنها در صورتی مقدور است که خواهان: اولاً) دلایل کافی مبنی بر اینکه شخص ثالث به طور غیر قانونی متصرف اموالی است که در تملک خواننده هستند ارائه دهد و ثانیاً) صدور قرار انسداد علیه شخص ثالث برای امکان اجرای حکم نهایی دادگاه ضروری به نظر برسد (TSB Private Bank International S.A v. Chabra (1992) 2 All ER 245) یا اینکه در دعوی دیگری که خواهان علیه شخص ثالث به عنوان خواننده اقامه کرده است، دادگاه نسبت به توقیف اموال ثالث قرار صادر کرده باشد (C Incorporation plc v. L (2001) 2 All ER (Comm) 446).

۱۸. موارد لغو و الغای «قرار انسداد»

اگر قرار انسداد صادر شده باشد در موارد زیر از قرار رفع اثر می‌گردد: ۱- اگر قرار انسداد پیش از اقامه دعوا صادر شده باشد و خواهان در مهلت تعیین شده توسط دادگاه نسبت به اقامه دعوا مبادرت ننماید، از قرار رفع اثر می‌شود (Civil Procedure Rules Act (1998), s.25.6(3)(a)). ۲- در هر زمان که یکی از شرایط لازم برای صدور قرار انسداد زائل شود؛ برای مثال ثابت گردد که هیچ‌گونه خطری در خصوص عدم امکان اجرای حکم دادگاه وجود ندارد، ۳- در مواردی که قرار انسداد در خصوص آن دسته از اموال خواننده که خارج از حوزه قضایی انگلیس قرار دارند، صادر می‌شود، اگر خواهان بر خلاف تعهد خود مبنی بر عدم درخواست صدور هرگونه قرار از دادگاه‌های خارجی که به قرار انسداد مشابهت دارند یا اینکه اموال

خواننده را وثیقه طلب خواهان قرار می دهند مبادرت کند، دادگاه از قرار انسداد رفع اثر می نماید (Dadourian Group International Inc v. Sims (2006) 1 WLR 2499; Also See: www.commercialinjunctions.com/November2006-full.shtml)، ۴- اگر پس از صدور قرار انسداد برای دادگاه محرز شود که خواهان، حقایق امر و دلایل خود برای صدور قرار انسداد را با توجه به اوضاع و احوال به کامل ترین و صریح ترین شکل ممکن بیان نکرده است، به نحوی که بر تصمیم گیری آزادانه و درست دادگاه در خصوص صدور یا عدم صدور قرار تأثیر گذاشته است، دادگاه می تواند از قرار انسداد رفع اثر نماید (Yardley & Co. Ltd v. Higson)
 چنین مواردی ملزم به رفع اثر از قرار انسداد نیست (Lloyds Bowmaker Ltd v. Britannia)
 ۵- به طور کلی در موارد صدور قرار انسداد و مخصوصاً در موارد صدور قرار به طور غیابی، اخذ تعهد از متقاضی صدور قرار برای جبران خسارات ناشی از قرار که ممکن است به خواننده وارد شوند، الزامی است. اگر دادگاه بدون اخذ تعهد اقدام به صدور قرار نماید و در متن قرار نیز تصریح نکرده باشد که تشخیص دادگاه بر عدم اخذ تعهد استوار بوده است، در صورت اعتراض خواننده، مرجع تجدیدنظر نسبت به اخذ تعهد از خواهان اقدام خواهد نمود و در صورت استنکاف خواهان، از قرار رفع اثر خواهد کرد (Colledge v. Crossley (1975), See: Lord Denning's remarks at para. 51).
 ۶- پس از صدور قرار انسداد توسط دادگاه، خواهان ملزم است که آن را به خواننده ابلاغ کند. در صورت عدم ابلاغ قرار در مهلت مقرر، دادگاه می تواند از قرار رفع اثر نماید. در این خصوص لازم به ذکر است که خواهان نمی تواند عدم ابلاغ قرار به خواننده را خواستار شود زیرا در مواردی که صدور قرار انسداد از دادگاه درخواست می شود، فقط می توان گفت که به جهت حساسیت موضوع، خواننده نباید از وصول صدور قرار به دادگاه مطلع شود و نمی توان گفت که عدم اطلاع خواننده از صدور قرار نیز یک ضرورت می باشد (R. Myint, 2000, p.13).
 بلکه بر عکس، اطلاع وی از صدور قرار انسدادی که علیه او صادر شده است، یک ضرورت می باشد؛ زیرا که این حق بدیهی خواننده است که از آرایه که علیه او صادر می شوند مطلع گردد. ۷- اگر خواننده ای که قرار انسداد علیه او صادر شده است معسر (insolvent) گردد و اعسار او برای دادگاه ثابت گردد، دادگاه از قرار صادر شده رفع اثر خواهد کرد (Richard, Aird,)
 ۸- (op.cit, p.18). اگر خواهان پیش از اقامه دعوا قرار انسدادی تحصیل کرده باشد و سپس در مهلت قانونی طرح دعوا نماید ولی دعوای وی با ادعایی که بر اساس آن قرار انسداد را تحصیل کرده است غیر مرتبط یا متفاوت باشد، در این صورت دادگاه از قرار انسداد صادر شده رفع اثر خواهد کرد (www.siteresources.worldbank.org/GILDUNITEDKINGDOM)

recourses/ moonbeeveroct04.pdf) ۹ - اگر خواننده ثابت کند که قراردادی که خواهان به استناد آن قرار انسداد را تحصیل کرده است باطل بوده است، دادگاه قرار انسداد صادر شده را فاقد اثر اعلام خواهد کرد (Khan & Partners Ltd v. Clemments and others (2007) All ER (D) 138)، ۱۰- پس از صدور قرار انسداد، هرگاه دادگاه به این نتیجه برسد که ادامه اجرای قرار انسداد ضرورتی ندارد می‌تواند نسبت به رفع اثر از آن اقدام نماید (Stephenson Ltd v. Mandy) (1999) NLD, 30 June (CA).

۱۹. قلمرو اجرای «قرار انسداد»

در ابتدای شکل‌گیری تأسیس قرار انسداد، این قرار فقط در مورد اموال موجود در حوزه قضایی انگلستان قابلیت اعمال داشت (Maritima S.A v. Perisahaan [1978] Q.B 644) و تا سیزده سال پس از ایجاد تأسیس قرار انسداد، فرض بر این بود که صدور این قرار فقط در خصوص آن دسته از اموال خواننده که در حوزه قضایی انگلیس قرار گرفته‌اند، امکان‌پذیر است و به همین دلیل به جز در قضیه «هملین علیه هملین» (۱۹۸۵) (Hamlin v. Hamlin) هیچ درخواستی برای صدور قرار انسدادی با اثر بین‌المللی به دادگاه‌ها ارائه نشده بود (David, Capper, Vol.54, No.3, 1991, P.329). ولی این رویه به جهت آرای که دادگاه استیناف در قضایای «بابا نفت اینترنشنال کو اس.ای علیه باساتن» (Babanaft International Co. S.A v. Derby and Co Ltd v. Weldon (No) [1990] Ch. 13)، «دربی اند کو لیمیتد علیه ولدون» (Derby and Co Ltd v. Weldon (No) [1990] Ch. 48)، «رپابلیک آو هائیتی علیه دووالیر» (Republic of Haiti v. Duvalier [1990] 1 Q.B 202) در سال ۱۹۹۰ و قضیه «کردیت سوئیس فیدز تراست اس.ای علیه کوگی» (Credit Suisse Fides Trust S.A v. Cougi [1997] 3 All er 724, AC.238 (P.C.)) در سال ۱۹۹۷ صادر کرد، تغییر یافت. بدین صورت که در حال حاضر قرار انسداد در مورد کل دارایی خواننده، خواه در حوزه قضایی انگلیس و خواه در خارج از آن قرار گرفته باشد، قابل اعمال است ولی در هر حال اصل بر عدم اثر فراملی قرار انسداد است (no "in rem" effect) مگر اینکه دادگاه نسبت به آن تصریح کند.^۱ مبنای این آراء، پذیرش صلاحیت عام بین‌المللی دادگاه‌های انگلیس در خصوص صدور قرار انسداد نسبت به اموال خواننده است. بر همین اساس، صلاحیت قضایی بین‌المللی دادگاه‌های انگلستان، امکان صدور قرار انسداد در مورد دارایی‌های موجود در انگلستان و خارج از آن را به دادگاه می‌دهد. این اختیار این مزیت را برای دادگاه به همراه دارد که دادگاه می‌تواند یک قضیه دارای جنبه بین‌المللی خصوصی را به یک قضیه کاملاً داخلی تبدیل کند. مضافاً اینکه اگر دارایی خواننده در محدوده دادگاه صادرکننده قرار واقع باشد، قرار

1- Babanaft International Co. S.A v. Bassatne [1990] Ch. 13

انسداد مؤثرتر خواهد بود. در هر حال «نباید تصور شود که صدور قرار انسداد با اثر بین‌المللی به معنای اینست که صلاحیت بین‌المللی دادگاه‌های انگلیس بی حد و مرز است»^۱ و در هر حال «یک قرار انسداد با اثر بین‌المللی فقط در صورتی منشاء اثر خواهد شد که دادگاه صالح کشور خارجی مفاد قرار را تنفیذ کند و اجازه اجرای آن را بدهد»^۲.

۲۰. نتیجه‌گیری

از دید علمی، امور مربوط به اجرای قواعد آیین دادرسی مدنی به طور کلی از روندی غیر قابل پیش‌بینی‌تر نسبت به سایر بخش‌های حقوق برخوردار است و نحوه عملکرد متصدیان مربوطه بیشتر از خود قوانین در اجرای مناسب آن تاثیرگذار است.^۳ لازمه صدور و اجرای منصفانه قرار انسداد، وجود یک نظام قضایی عدالت محور و مبتنی بر انصاف است که در عین حال به روند اجرایی امور مربوط به آیین دادرسی نیز پایبند باشد.^۴ به نظر می‌رسد که علاوه بر چگونگی نگرش و عملکرد مقنن در تدوین قواعد مربوط به آیین دادرسی مدنی، عامل تاثیرگذار دیگری در این رابطه وجود دارد که می‌توان از آن به «عملکرد نهادهای قضایی»^۵ تعبیر کرد. بدین معنا که هر اندازه نهادهای قضایی به اعمال دقیق انصاف و عدالت اعتقاد داشته باشند، به همان میزان سعی خواهند کرد قوانین موجود را به گونه‌ای تفسیر و اجرا نمایند که حقوق هر دو طرف دعوا تا حد امکان ضایع نگردد.^۶ عدم توجه دادگاه به غرض واقعی قانون‌گذار ممکن است اثر مفید قوانین را زائل سازد و رویه عملی خلاف هدف قانون شود. قرار انسداد در عین برخورداری از برخی مزایا، تهدیدی جدی در خصوص رقابت تجاری به شمار می‌رود زیرا به طور بالقوه امکان خارج ساختن رقیب از گردونه رقابت تجاری را فراهم می‌آورد. خصوصاً غیابی بودن امکان صدور قرار انسداد این ایراد را دارد که در هر حال اگر خواهان نتواند در دعوا پیروز شود ضرری که به جهت صدور نابجای قرار انسداد متوجه خواننده می‌گردد چه بسا قابل جبران نباشد. بر همین اساس است که امروزه در حقوق انگلیس تاکید شده است که صدور قرار انسداد باید به عنوان «آخرین اقدام» (resort ast) در مواردی که «هیچ‌گونه جایگزینی وجود ندارد»^۷ در نظر گرفته شود.^۸ ضرورت وجود چنین نگاهی در

1 - Nicholls LJ. In Babanaft International Co. S.A v. Bassatne (1990) Ch.13, on p.46

2 - Kerr LJ. In Babanaft International Co. S.A v. Bassatne (1990) Ch.13, on p.32

3- Richard, Aird, op.cit, p.6

4- Ninemia Maritime Corp. v. Irave Schiffahrtsgesellschaft mbh und CO.KG [1983] 1 W.L.R. 1412 (CA), at p. 155

5 - legal institutions behavior

6- A.A.S. Zuckerman, "Interlocutory Remedies in Quest of Procedural Fairness", *The Modern Law Review*, Vol.56, No.3, 1993, p.325

7 - where there is no alternative

8 - Ormrod LJ. In Anton Piller KG v. Manufacturing Processes Ltd. (1976) Ch.55; (1976) 1 All ER 779; Also see : Kirstin, Hunair, op.cit., p.13

دادگاه‌های ایران نیز در رابطه با صدور دستور موقت احساس می‌شود. در هر صورت شرایط سخت‌گیرانه‌ای که احراز آنها برای صدور قرار انسداد قرار داده شده است، از جمله اثبات وجود خطر و نیز اخذ تعهد یا تامین از متقاضی برای جبران خسارات و هزینه‌های ناشی از قرار انسداد، در راستای تضمین هرچه بیشتر حقوق خواننده است که به نوبه خود مفید هستند و می‌توانند خطرات ناشی از موارد فوق را به حداقل برسانند. ایرادات اصلی دادرسی فوری در نظام حقوقی انگلیس به طور مختصر شامل موارد زیر است: ۱- در حقوق انگلیس اگرچه خواهان نمی‌تواند به طرح این مسئله اکتفا کند که به وجود یک خطر باور دارد و باید آن را ثابت کند ولی همواره این ایراد وجود داشته است که ملاک اثبات و احراز خطر چیست؟ در هر حال در حقوق انگلیس تمایل بر این بوده است که دست دادگاه در این زمینه باز باشد؛ ۲- این ایراد بر حقوق انگلیس وارد است که چرا در مواردی که برای دادگاه، به جهت عدم تمکن مالی خواهان یا متقاضی صدور قرار انسداد، محرز است که امکان عمل وی به تعهدش در خصوص جبران خسارات و هزینه‌های ناشی از قرار انسداد وجود نخواهد داشت، در صورت احراز شرایط صدور قرار نسبت به صدور آن مبادرت می‌نماید. زیرا در چنین مواردی تعهد خواهان خالی از هرگونه فایده عملی است و در واقع از کیفیت لازم برخوردار نیست. این امر بر خلاف انصاف است که در چنین مواردی منافع احتمالی خواهان بر منافع خواننده ترجیح داده شود. به نظر می‌رسد راه‌حل آن است که در این‌گونه موارد اخذ تامین از خواهان به جای اخذ تعهد صرف برای صدور قرار انسداد در نظر گرفته شود؛ ۳- در خصوص قرارهای انسداد دارای اثر بین‌المللی دو ایراد قابل تصور است. اول آنکه ممکن است خواهان، قرار انسداد را دستاویزی برای متقاعد ساختن دادگاه خارجی برای صدور قرار دهد که اموال خواننده را در وثیقه خواهان قرار خواهد داد در حالی که هدف از صدور قرار انسداد توسط دادگاه‌های انگلیس، وثیقه قرار دادن اموال خواننده نیست. ایراد دوم آن است که چنین قرارهای عملاً خواننده را مجبور به پیروی از قواعد آیین دادرسی کشور خارجی می‌سازد در حالی که ممکن است قواعد مزبور اصولاً مورد قبول نظام حقوقی انگلستان نباشند و حتی بر خلاف نظم عمومی آن باشند؛ ۴- قانون آیین دادرسی مدنی (۱۹۹۸) و آیین نامه آن در مورد مهلتی که خواننده حق مطالبه خسارت دارد و نیز در مورد نحوه مطالبه آن ساکت است.

۵- در حقوق انگلیس، هزینه‌هایی که خواهان برای جستجو جهت یافتن اموال خواننده متحمل می‌شود در صورت پیروزی وی در دعوا قابل مطالبه از خواننده می‌باشند. بدیهی است در صورتی که چنین هزینه‌هایی خیلی بیشتر از میزان خواسته باشند، این امر خلاف انصاف است. به نظر می‌رسد که برای حل این مشکل باید برای میزان هزینه‌های قابل جبران که از سوی خواهان برای شناسایی اموال خواننده صرف شده است محدودیتی در نظر گرفته شود و

یا اینکه این‌گونه هزینه‌ها در صورتی که منجر به نتیجه نشوند از خسارات دادرسی استثنای شوند. زیرا در غیر این صورت، کل هزینه‌های خواهان در این زمینه که ممکن است بسیار زیاد و کلان باشند می‌باید توسط خوانده جبران شوند که این امر در مواردی که هزینه‌های مزبور به نتیجه‌ای منجر نشده و عدم صحت اظهارات خوانده ثابت نگردیده است ناعادلانه و خلاف انصاف می‌باشد. خصوصاً اینکه به نظر می‌رسد حقوق انگلیس در خصوص دادرسی فوری اصل را بر سوء نیت و کذب بودن اظهارات خوانده قرار داده است در حالی که اصل بر براءت و حسن نیت افراد است؛ ۶- اگر قرار انسداد مبتنی بر توقیف اموال خوانده باشد، اموال یا تجارت خوانده حتی در زمان توقیف نیز مشمول مالیات‌هایی می‌شوند که در حالت عادی به آنها تعلق می‌گرفت که این امر خلاف انصاف است. به نظر می‌رسد قوانین مالیاتی باید به نحو مطلوب اصلاح شوند و مالیات حذف یا تعدیل شود؛ ۷- صدور قرار انسداد در مورد کل دارایی خوانده و بدون مشخص کردن مصادیق آن خلاف عقل و منطق است و به جای تقویت موضع خواهان و تضمین اجرای حکم، در مقام عمل به ابزاری برای تنبیه خوانده مبدل خواهد شد در حالی که هدف قرار انسداد هرگز چنین چیزی نبوده است؛ ۸- اگر پس از صدور قرار انسداد، دادرسی مدت زمان زیادی به طول بیانجامد، حتی اگر خواهان در دعوا پیروز شود ممکن است طولانی شدن روند دادرسی سبب نابودی کامل تجارت خوانده شود که در مواردی ممکن است هرگز قابل احیا نباشد؛ ۹- در هر صورت، صدور غیابی قرار انسداد از آن جهت که امکان دفاع خوانده از خود در مقابل صدور قرار انسداد را سلب می‌کند، ممکن است در مواردی که بی‌اساس بودن دعوی خواهان ثابت می‌گردد، خسارات قابل توجه را به خوانده وارد سازد که چه بسا امکان جبران آنها نیز مقدور نباشد. به علاوه این اشکال نیز به طور کلی قابل تصور است که صدور قرار انسداد به صورت غیابی از آن جهت که خوانده را به طور ناگهانی با محدودیت‌هایی در خصوص تصرف در اموالش مواجه می‌سازد، ممکن است کل تجارت و امور وی را دچار خلل جدی نماید؛ ۱۰- اگرچه قرار انسداد تاسیس مفیدی محسوب می‌شود ولی در مقام عمل نمی‌تواند موقعیت خواهان را در مقابل سایر طلبکاران خوانده‌ای که معسر یا ورشکست شده است بهبود بخشد، زیرا قرار انسداد به خواهان هیچ‌گونه حق تقدمی نسبت به سایر طلبکاران و خواهان‌ها نمی‌بخشد و فقط مانع از جابجایی یا نقل و انتقال اموال توسط خوانده می‌گردد تا از این طریق بتواند پس از صدور حکم به نفع خود، آن را اجرا نماید.

منابع و مأخذ

- 1- J. Adams and R. Brownsword, *Understanding Contract Law*, Sweet & Maxwell, 4 ed, London, 2004
- 2- Richard, Aird, "The Scottish Arrestment and the English Freezing Order", **International and Comparative Law Quarterly**, 2002, Vol.51, No.1
- 3 - D. Barnard, *The Civil Court in Action*, Butterworths, London, 1977
- 4- Henry, Campbell, *Black Law Dictionary*, ST. Paul, Minn. West Publishing Co., 1983
- 5- David, Capper, "Worldwide Mareva Injunctions", **The Modern Law Review**, Vol.54, No.3, 1991
- 6- J. Chuah, "Application for Freezing Orders Should be Supported by Substantive Proceedings", **Brunel University Services**, 2007
- 7- Lawrence, Collins, "The Teritorial Reach of Mareva Injunctions", **Law Quarterly Review**, 1989
- 8- Council of American Law Institute, *Transnational Rules of Civil Procedure*, Unidroit, 2001
- 9- W.L. Craige, W.W. Park, J. Paulsson, *International Chamber of Commerce Arbitration*, Oceana, 2nd ed, New York, 1990
- 10- Lord Denning, *The Due Process of Law*, Butterworths, London, 1980
- 11- L.F. Ebb, "Flight of Assets from the Jurisdiction 'In a Twinkling of a Telex': Pre- and Post- Award Conservatory Relief in International Commercial Arbitrations", **Journal of International Arbitration**, 1995, Vol.7
- 12- S.M. Gerlis, P. Loghlin, *Civil Procedure*, Cavendish Publishing, 2001
- 13- I.S. Goldrein, K.H.P. Wilkinson, *Commercial Litigation: Pre-Emptive Remedies*, Sweet & Maxwell, 2nd ed, London, 1991
- 14- Mark S.W Hoyle, "The Mareva Injunction and Overseas Assets", **Journal of International Banking Law**, 1989
- 15- Kirstin, Hunair, "The Enforcement Directive – It's Effects on UK Law", **European Intellectual Property Review**, 2007
- 16 - Robert, Hunter, "Freeze Framework", **Legal Week**, Vol.8, No.25
- 17- Yushifumi, Ikeda, *Mareva Injunction and Japanese Provisional Remedy*, University of British Columbia, 1998
- 18- E. Keller, C. Plassmann, A. Von Falk, *Proposal of the Enforcement Directive*, Oxford, 2003
- 19- Catherine, Kessedjion, *Note on Provisional and Protective Measures in Private International Law*, Hague Conference on private international law, Document No.10, 1998
- 20- Campbell, McLachlan, "Transnational Applications of Mareva Injunctions and Anton Piller Orders", **The International and Comparative Law Quarterly**, Vol.36, No.3, 1987
- 21- Rayan, Myint, "Freezing Orders and the Proceeds of Crime", **Journal of International Trust and Corporation Planing**, 2000
- 22- Denis S.K. Ong, "Unsatisfactory Aspects of the Mareva Order and Anton Piller Order", **Bond Law Review**, No.92, 2005
- 23- R. N. Ough, M. Edenborough, *The Mareva Injunction and Anton Piller Order*, Butterworth's, London, 1998
- 24- C.E. Pew, R.M. Jarvis, "Pre-Award Attachment in International Arbitration", **Journal of International Arbitration**, 1990, Vol.7
- 25- Pulling, *The Laws, Customs, Usage and Regulations of the City and Port of London*, 2nd ed, 1897
- 26- C. Platto, *Civil Appeal Procedures Worldwide*, Graham & Trotman, 1992, London
- 27- D.A. Redfern, "Arbitration and the Courts: Interim Measures of protection- Is the Tide About to Turn?", **Texas International Law Journal**, 1995, Vol.30
- 28 - J. Sharpe, *Injunctions and Specific Performance*, Canada Law Book, 2nd Ed, 1992
- 29- D. Westin, P. Chrocziel, "Interim Relief Awarded by U.S. and German Courts in Support of Foreign Proceedings", **Journal of Transnational Law**, 1990, vol.28

- 30- D.L. Zicherman, "The Arbitration Proceedings: A Comparative Analyses of British and American Approaches", **University of Princeton Law Review**, 1989, Vol.50
- 31- A.A.S. Zuckerman, "Interlocutory Remedies in Quest of Procedural Fairness", **The Modern Law Review**, Vol.56, No.3, 1993
- 32- A.S. Zuckermann, **Civil Justice Crisis: Comparative Prespectives of Civil Procedure**, Oxford University Press, New York, 1999
- 33- www.cle.bc.ca/clf/analysis/collection/01-30857-mareva?practiceareamess
- 34- www.Commercial Injunctions.com/november2006-full.shtml
- 35- www.courtservice.gov.UK
- 36- www.hrothgar.co.uk/yaws/rep/013130.htm
- 37- www.kslaw.com/library/publication/LatinLawyer-InterimMeasures.pdf
- 38- www.middletonpotttd.co.uk/library/default.asp?p=282&=301
- 39- www.pinsentmasones.com/advicenote/freezeorder.html
- 40- www.siteresources.worldbank.org/GILDUNITEDKINGDOM/reources/moonbeeveroct04.pdf
- 41- www.waterloochambers.com/marevainjunctions.htm
- 42- www.westlaaw.uk

از این نویسنده تاکنون مقالات زیر در همین مجله منتشر شده است:

«چهل و سومین اجلاس کمیسیون حقوق بین‌الملل»، سال ۷۳، شماره ۳۱، «نگاهی به جنبه‌های عمومی حقوق کار با تکیه بر قانون کار جمهوری اسلامی ایران»، سال ۷۹، شماره ۵۰، «جلسه کاری کمیته حقوق اسلامی و حقوق بین‌الملل» شصت و نهمین کنفرانس (لندن - سال ۲۰۰۰)، سال ۸۰، شماره ۵۲، «بررسی تحلیلی انواع روش‌های تعیین حدود در رودخانه‌های مرزی»، سال ۸۱، شماره ۵۵، «هفتادمین نشست انجمن حقوق بین‌الملل (آوریل ۲۰۰۲، دهلی نو)»، سال ۸۱، شماره ۵۸، «بررسی تطبیقی شرایط کار زنان و نوجوانان در کشورهای ژاپن، کره جنوبی، هند، مصر، انگلستان و ایران»، سال ۸۳، شماره ۶۴، «دفاع مشروع پیش‌دستانه در حقوق بین‌الملل»، سال ۸۵، شماره ۷۲، «مداخه بشر دوستانه؛ نقض قاعده یا استثناء سوم»، سال ۸۶، شماره ۱، «نقد و بررسی حکم «دیه نفس» زن در قانون مجازات اسلامی»، سال ۸۶، شماره ۴، «نقد و بررسی مقاله «تحول تدریجی حقوق محیط زیست بین‌المللی و مسئولیت دولت‌ها»، سال ۱۳۸۷، شماره ۲.